

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
1-hasábos peit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttár peit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, november 5.

Mai számunk főbb közleményei:

- Városi képviselőjelölések.
- Összetűzés a függetlenségi pártban.
- Szervezkednek a háztulajdonosok.
- A szabadkai bűnpör.
- Haverda Mariska levele Steinhell Margueritehez.
- Aktuális emberek.
- Steinhellné az esküdtzék előtt.
- Aki Rudolf trónörökösöt megölte.
- Pályázat a dramaturgi állásra.

A makói beszámoló.

Arad, november 4.

Makóra kívánczik a nemzet története. Makón, Justh Gyula vasárnapi beszámolóján, döntő események fognak történni, — így jelentik előre azok, a kiknek joguk van magukat a beavatottság színében látni. Makón végleg meg fog történni a szakítás a függetlenségi pártnak két, egymással megférni nem tudó része között. A ki Makóra jön, Justh Gyulával tart; a ki marad, Kossuth Ferencnek hive. Makón, a beszámoló, Justh Gyula ki fogja jelenteni, hogy összehívja a képviselőházat. Más időkben ez mérsékelt jelentőségű esemény lenne. Most, a válság megoldására törekvő kísérletek befejezte előtt, a kormány és a korona akarata ellenére: hadizenet és merész kockavetés. Azután már csak egy jelszó lehet a nemzet és az uralkodó között: lássuk, ki erősebb?

Nem irigyeljük Makótól ezt a ne-

vezetes szerepet — és mégis, jobb lenne, ha a beszámoló, nem volna ilyen szenzációs, országot felforgató jelentősége. Akármennyire valószínű is a jövődőlés s akármennyire hajlithatatlan volt eddig Justh Gyula a maga szélső álláspontján: alig hihető, hogy a pártbontás lobogóját tüzné ki. Még kevésbé valószínű, hogy Kossuth Ferenc ellen tömörítse a függetlenségi és negyvennyolcas párt tagjait, azt a pártot, amely varázsának, hódító erejének nagy részét veszítené el, mihelyt a Kossuth-névvel szembe helyezkednék.

De nem is lehetne teljes biztossággal számítani az ilyen különválás sikerére. Való, hogy a tömegek szerzésére, lelkesedés-gyújtásra, toborzásra alkalmasabb a Justh Gyula állásfoglalása, amely az önálló bankot akarja, amely bűnnek és árulásnak minősít minden koaleálást és kooperálást és a mely a halálig való harcot hirdeti, tekintet nélkül arra, hogy ilyesmire van-e már mód manapság. De az ilyen föllobbanáson, a tömegnek pillanatnyi megindulásán hamar ur lehet egy másik érzés, az, amelyet inkább Kossuth képvisel. Az, hogy nincsen már fölösleges erőnk és pazarolni való időnk meddő harcokra; s hogy jobb belátni valamiben a gyöngeségünket, s annak konzekvenciáit levonni, — semmint még jobban gyöngíteni, cél nélkül fárasztani magunkat.

S a hosszúra nyult válság, az új meg új kísérletek eredménytelen volta az utóbbi felfogásnak szerzett hivatást, — talán nem is annyira a többség tétova tagjai között, mint a közvéleményben. Valósággal irtózat fogadja a mind közelebb fenyegető exlex gondolatát; pedig az exlex csak eleje annak, ami sor szerint azt követni akarja. S ha — a mi nem valószínű, — a régi események skáláját végig kellene csinálni, az elkeseredésnek csak egy része fog a bécsi hatalom ellen fordulni. Más része azokat éri, akiknek módjukban lett volna elhárítani ezeket a következményeket, de nem éltek ezzel a móddal. Akár tiszteletreméltó, hajlithatatlan elvhűségből tettek így, akár azért, mert ezt hálásabb szerepnek tekintették: nem változtat azoknak kellemetlenségein és bajain, akikre a következmények ránehezdednek.

Justh Gyula kemény, vasból formált politikus. A maga nézetét nem hagyja, de könnyelműségeket se követ el. Hangulatok, pózra csábító alkalmak által magát el nem ragadtatja. Nincs meg benne az államférfiak simulékonysága, de a sikerért mindent feláldozó, szereplő politikusok hiúsága se. Ezért nem hiszünk azokban, a mit jövődőlnek, nem hiszünk a végzetes lépést, a melyet a politikának Makón keresztül kellene tenni. Kétségtelenül nagy napja lesz vasárnap Makónak, amely a képvisel-

A sorsjegy.

Irta: Szomaházy István.

Juhász átellenben ült a szép asszonynyal az Estrella-nyaraló üveges verandáján. Cigaretta és a fekete kávéját kavargatta, Faragóné pedig gunyosan nevetve himbálózott egy nádfonatu karosszékben.

— Miért higgyem el magának, hogy szeret? — szól a szép asszony, miközben a karját kissé álmosan fonta össze fekete frizurája fölött. — Azt hiszem, nem igen találék férfit, a ki hasonló körülmények közt nem ugyanezt mondaná, de tennem csak próbára magukat, mint a középkori lovagokat! Teóriában valamennyi meghalna értünk, de a valóságban még egy kis fegfájást sem viselnének el a kedvünkért. Így, egy osésza fekete kávé mellett, nem valami nehéz dolog az örök szerelemről beszélni... De jutna csak egyszer az eszembe, hogy valami rendkívülit kérjek magától!...

— Hát mit gondol, mi érdekem van abban, hogy magával hazugságokat hitessek el? — Nagyszerű, udvarol, mert nem tudja okosabban agyonütni az idejét. Budapesten kártyával töltené el a délutánt, itt a széptevéssel szórakozik, mert nincs jóra való kártyapartnere...

Juhász sértődötten hallgatott egy darabig, aztán egyszerre a szép asszony felé fordult.

— Ha azt gondolja, — mondta nemes egyszerűséggel — hogy valami banális udvar-

lóval van dolga, nagyon téved... Léha, kártyás, veszekedő fickó vagyok, de van egy bogaram: szívemből megvetem a hazudozó embereket... A szerelmi hazugságok szerintem épp olyan gyöngye karakterre mutatnak, mint a karriérért, vagy az anyagi előnyökért való föllentések... Ki kényszerít engem arra, hogy a szerelemről beszéljek magával?... A szerelem nélkül is elég jó barátok lehetnék és hogy szeretem, erről épp oly kevésbé tehetek, mint ha nem szeretném, vagy akár gyűlölném... Unalomból csak az ostobák udvarolnak, mert a magunkfajta ember egyéb témát is talál, hogy egy szép asszonynyal elcsévegjen...

— Hát komolyan képes lenne arra, hogy áldozatokat hozzon értem?

Juhász közömbösen vállat vont.

— Téved, mikor áldozatokról beszél, mert igazán semmi sem lenne áldozat, a mit magáért elkövetnék... A sárkányokkal nem vívok meg, de ha akarná, nem innám több feketét, vagy nem vennék több szárvart a számba... Körülbelül ez lenne a legnagyobb hőstett, a mit elkövetnék, a többiért még csak a kisujjamat sem mozdítanám meg...

Faragóné még mindig nevetett, de a nevetésből már kiértzett az asszonyok szomjas szentimentalizmusa.

— Igazat beszél? — kérdezte — miközben elpirulva nézett a Juhász szemé közé.

— Mondtam, hogy soha sem hazudok és sohasem mondom olyasmit, amit nem érzek...

A szép asszony abba hagyta a nevetést, ne-

hány percig zavartan babrált a kávéskanalával, aztán kissé megindulva emelte föl leányos pillantását.

— Juhász, — mondta komolyan — tudom, hogy léha, kártyás, izgága, rendetlen, de azt hiszem, csakugyan van egy jó tulajdonsága: hogy a hazugság nem fér össze a jellemével... A többivel nem sokat törődöm, ha ebben az egyben nem tévednék... Most látogatásokat várok, de holnap még beszélünk a dologról... Menjen hát szépen a kávéházba és ha holnap nem akad jobb dolga, jöjjön el...

— Hány órákor?

Faragóné lesütötte a szemét.

— Hatkor jöjjön, mikor a gyerekek a tengerparton sétálnak, a cselédeknek pedig a konyhában van dolguk. Itt fogom várni a verandán...

— Egyedül leszünk?

← Ne kérdezzen, hanem most már szedje össze a sátorfáját...

Juhász szerelmesen csókolta meg a szép asszony kezét, s miközben a babérfák közt a kávéház felé sietett, mámorosan gondolta:

— Ime, elérkezett végre a boldogság órája... Még egy éjszaka — és a karjaimban fogom tartani a világ leggyönyörűbb asszonyát... Kitalálhatna-e valaki olyan áldozatot, ami ezzel az órával fölérne!...

lőház elnökének kezére bizhatta mandátumát; kétségtelenül indokolt a feszült figyelem, amely a mai helyzetben Justh Gyula szavait várja és kíséri. De hisszük, hogy ezeknek a szavaknak éle sem a függetlenségi párt egységét, ezt a ma oly kívánatos valamit, sem a békés kibontakozás lehetőségét nem fogja ketté metszeni.

Városi képviselőjelölések.

II-ik kerületi értekezletek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 4

A november 14-ikén betöltendő II. kerületi városi képviselői választások kérdésével ma a legilletékesebb tényező, az említett kerület választó polgársága foglalkozott két alkalommal. Müller Károly országgyűlési képviselő meghívására este hat órakor a Vass-szálloda külön termében jelentek meg körülbelül harmincötven, hogy a II. kerületi helyekre jelöltek-ről gondoskodjanak. A polgárságnak ez a része tudomásul vette Müllernek, mint a kerület választó polgárának indítványára, hogy a Rákóczi társaság Lakatos Ottó dr.-t és Szántay Lajost ajánlja jelöltekül. Este nyolc órakor a Jópásztor vendéglő helyiségét töltötték meg az aradi függetlenségi pártnak II. kerületben lakó választói, hogy a kerületi elnök, Wiezer Lajos vezetésével tartott ülésen a párt hivatalos jelöltjeit kikiáltás. Hosszabb tanácskozás után névszerinti szavazással Lakatos Ottó dr. és Schwarcz Zsiga személyében állapodtak meg, akikben a polgárság úgy a politikai, mint a felekezeti béke garanciáit, valamint a diszes helyre való rátermettséget találja meg, mint azt Leitner Ernő dr. a pártértekezleten zajos helyeslés közt kifejezte.

Az értekezletekről alább következik részletes tudósításunk:

Jelölő gyűlés a Vass-ban.

A Vass szállodának külön termében Müller Károly országgyűlési képviselő, mint II. kerületi választó polgár értekezletet hívott össze, hogy a polgárság óhaját megkérdezze és a kerületben betöltésre váró városatyai állásokra jelölendők személyére nézve akaratát

megismerje. Körülbelül harminchat érdeklődő jelent meg. Vita nélkül fogadták el az elnök Müller Károly indítványát, aki a következőket mondotta:

— Köszönöm, hogy meghívásomra eljöttek. Értekezletünk tárgya, hogy a II-ik kerület polgársága a küszöbön álló városi képviselőválasztással foglalkozzék. Régi szokás az, hogy a polgárság véleménye ilyenkor kialakuljon. A mozgalom már megindult s én a Rákóczi-társaságban már nyilatkoztam is, de azért ne tessék ezt prejudiciumnak venni. Mi respektálni fogjuk más véleményét is, akkor is, ha az én elnöklésem alatt álló párt véleménye már kialakult. Minthogy több helyről felkértek aziránt, hogy értekezletet tartsak és akarom, hogy ne csak párttagok, hanem az egész kerület választói nyilatkozzanak meg, hivatam össze értekezletet.

Nem akarom fejtegetni, hogy mi a városi képviselő feladata s így nem is lenne szükség a polgárság irányítására, mert mindenki tudja, kit ajándékozzon meg bizalmával. De azt akarjuk, hogy ne forgácsolódjék el a szavazatok tömege s így az ilyen fajta értekezleteknek irányítaniok kell. Tudomására hozom az uraknak, hogy a Rákóczi-társaság Lakatos Ottót és Szántay Lajost jelölte a II., Maisztrovits Jánest a III. kerületben.

Olvastam az újságokban, hogy a polgárság egy része másokat jelöl. Ezt kötelességünk tudomásul venni, mert a polgárság akaratának kialakulása a fontos, mint ez a múltban is történt. Kérem, hogy a magam részéről is ajánlott Lakatos Ottót és Szántay Lajost jelöljük. Méltóztassék hozzájárulni.

Közbekiáltások: Nem vesszük tudomásul, éljen Schwarcz Zsiga.

Müller: Kimondom, hogy egyhangulag...
Közbekiáltások: Nem egyhangulag!

Müller: ... elhatározta az értekezlet Lakatos és Szántay jelölését.

Tudatom még, hogy Wiezer Lajos, pártunk kerületi elnöke ma este értekezletet hívott össze. Méltóztassék ott megjelenni, hogy ott is megnyilvánuljon a közvélemény. Ha látni fogják, hogy az itt jelenvolt urak mit óhajtanak, bizonyára ott is ez a jelölés találkozik helyesléssel.

Ezzel az értekezlet véget ért.

Pártértekezlet a Jópásztorban.

Élénkebb és hangosabb volt a jelölő értekezlet, melyet a II. kerületbeli függetlenségi párt elnöke, Wiezer Lajos hívott össze. A vendéglő helyiség egészen megtelt érdeklődőkkel és a vita néhol személyes térére is átesapott, melyet azonban az elnök tapintatos eljárása elcsendesített. Az értekezleten jelen volt Müller Károly képviselő is.

Hönig Ottó a pártgyűlés megnyitása előtt szólalt fel, mert — ugymond — félt, hogy a szólásban itt is úgy korlátozzák a szólni akarók szabadságát, mint a Vass-ban tartott értekezleten s azért szükségesnek tartja az előleges jelentkezést. (Derűtség.) Ezután Wiezer elnök szólott következőképen:

— Üdvözlöm önöket és az értekezletet megnyitom. Tárgyalás előtt meg kell emlékezni arról a férfiről, aki három évtizeden képviselte a kerület érdekeit s kinek nevéhez sok intézmény létesítése fűződik. Péterffy Antal emléke iránt hálánkat lerovandó, vegyük jegyzőkönyvbe mély részvétünket halála felett s örökítsük meg emlékét. Az értekezleten magán a II. kerületben megüresedett városi képviselői helyekre jelölünk kell. A magam részéről az önök elhatározását nem akarom befolyásolni, mert a célom az, hogy a polgárság akaratát érvényesüljön. De tekintettel a zavaros politikai állapotokra, könnyen megeshetik, hogy a Ház feloszlásával a kisebbség jut az ország élére vagy, hogy imparlamentáris kormányunk lesz, a mostani választásoknál a politikát sem hagyhatjuk figyelmen kívül. Az ország alkotmányának bástyája a törvényhatóság s azért ne alkalmi kurucot, hanem vérbeli függetlenségét kell választani. Továbbá a megválasztott polgár legyen független.

Közbekiáltások: Ne néppárti!

Wiezer: Aki a közérdeket s nem a magánérdeket szolgálja. Tessék jelölni.

Szalay Arnold dr.: A magam részéről Lakatos Ottó drt ajánlom az egyik helyre. Aradon szokás, hogy minden felekezet papja tagja legyen a törvényhatóságnak s ezért a 32 ezer katolikus megkövetelheti, hogy papja ott legyen. Ezzel a minoriták iránt hálánkat röjjük le, mert ők mindig a függetlenségi táborban voltak.

Elnök: Egyhangú lévén az ajánlás, az egyik helyre való jelölést most már határozatilag is kimondom.

(A szocialisták jelen volt képviselői ellent mondanak. Felkiáltások: Tessék szavaztatni. Zaj.)

Elfogadják végül az elnök kijelentését.

Hönig Ottó: Itt Aradon meg van bontva a vallási béke is s mi békeszeretünknek azzal adunk legméltóbban kifejezést, hogy Schwarcz Zsigát jelöljük.

Fekete Jakab Lakatos jelöltsége ellen foglal állást. (Zajos ellentmondás.)

Czirkál Géza: Miután a polgárság összetartásáról van szó, elítéli az előtte szóló személyes és felekezeti élű beszédét és a Kossuth-társaság nevében bejelenti, hogy ott Lakatos Ottót és Schwarcz Zsigát jelölték.

Müller Károly és Kiss Ferenc Lakatos és Szántayt ajánlják. (Zaj. Eljen Schwarcz.)

Juhász megint kávé és cognacot rendelt, de valószínű, hogy a málnaszörpöt is kávénak itta volna meg, ha a pincér azt állítja az asztalára. Ontudatlanul a holnapi napra gondolva, lapozgatott az illusztrált újságokban és megindult arecal olvasta végig az élelapok legsikerültebb tréfáit. Talán éjfélig is ott ül a Volosca-kávéház márványasztala mellett, ha egy napi hír, melyen immár hatodszor akadt meg a szeme, végre ki nem zökkenti az álmodozásából. A napi hirben ez állott:

(Föl nem vett főnyeremény.) A Transversalis Csatorna Sorsjáték kétszáz ezer forintos főnyereményét, mint értesülünk, máig sem vette föl a 4526. sorozat 38. számú sorsjegyének birtokosa. Érdekes eset ez már abból a szempontból is, hogy a kétförintos sorsjegyek éppen a legszegényebb néposztály körében vannak elterjedve. A kétszáz ezer forintos főnyeremény — ha tulajdonosa időközben föl nem veszi — már holnapután, e hónap 31-én, a Transversalis Csatorna Részvénytársaságra száll vissza.

Juhász úgy érezte, hogy minden vére a szívére tódul, mert egyszerre eszébe jutott a svábhegyi jótékony bazár, ahol mindenféle haszontalan lim-lom között a Transversalis Csatorna sorsjegyeit is árulgatták Budapest előkelő kisasszonyai. Juhász a szőke Papp Sári-kától vett egy transversalis sorsjegyet, — egy kerek ötforintost adott érte — a cifra papirost pedig még aznap este a hamutartókkal, csokoládényulakkal és egyéb haszontalanságokkal

együtt a könyves szekrénye alsó fiókjába dobta. Három hónap óta nem látta a sorsjegyet, — még álmában sem gondolt arra, hogy a cifra papirosnak értéke is lehet — de most a hátán végig borzongott a sejtelen, hogy ő ütötte meg a kétszáz ezer forintos főnyereményt. Mi lenne, ha ez a megvetett papirfoszlány viselné a keresett számokat? Juhász halotthalványan hajtott a föl az üres kávécsészét, de később megint urrá lett benne a józanság és a hidegvér.

— Ostobaság, — mondta — miért éppen én lennék, aki a főnyereményt megütötte? Félmillió ember vásárolta a Transversalis Csatorna sorsjegyeit és Fortuna istenasszony éppen engem szemelne ki arra, hogy a kabátomban kapaszkodjak? ...

Izgatottan ment végig a tengerparton (meszsziről ide csillogott az Estrella nyaraló bádortornya), de miközben sétatálcájával az olajfákat ütögette, megint az előbbi, bolondos gondolatok cikáztak végig a velején. Nem-e nagyon is valószínű, hogy az övé a szerencsés sorsjegy? A többiek bizonyára pontosan figyelemmel kísérték a huzás napját — melyik szegény ördög nem hiszi, hogy egyszer beröppül az ablakán a kétszáz ezer forint? — és talán ő volt mindannyi közt az egyetlen, aki sorsjegyet közömbösen a sutba lökte. Föl lehet-e tenni, hogy a kétszáz ezer forintnak nem akadt volna három hónap alatt gazdája? Juhász úgy érezte, hogy a tengerparti sziklák táncolnak a lába alatt, mert egyszerre megcsapta a remény, hogy gazdag emberré lett. Mig az egyik

padon fáradtan helyet foglalt, dobogó szívvel gondolt a képes papirosra, mely porosan, elfeledve pihen a könyves szekrénye fiókjában...

— Ma huszonkilencedike van, — mondta magában fogvacogva — és ha a sorsjegyet holnaputánig be nem váltom, üthetem ugyan bottal a pénz nyomát... Ha ma este vas-utra nem ülök, elkésem a terminust és a gazdagságot...

És elszántan, most már véglegesen megnyugodva abban, hogy ő a nagy sorsjáték nyertese, már a gondolattól is szinte részegen folytatta:

— El fogok utazni az éjszakai gyorsvo-nattal...

A lenyugvó nap, mely violaszínű sávok közt merült el a tenger sötétké vizében, e pillanatban végigaranyozta még egyszer az Estrella-nyaraló bádortornyát és Juhásznak most eszébe jutott a szép Faragóné, a holnapiléggyott és az a komoly fogadalom, hogy szerelméért minden áldozatra képes... Mi lesz a hatórai találkával?... Juhász összegombolta a fekete kabátját és így szólott magában egy böles ember józanságával:

— A szép asszonyt még harmincegyediként is megtalálom, de a kétszáz ezer forintot nem találom meg, ha az éjszaka utra nem kelek...

Nagy Kálmán: Schwarz közéleti munkásságát eseteli, s ama meggyőződésnek ad kifejezést, hogy Lakatosnál és Schwarznál méltóbb képviselőket nem találhat az a párt, melynek érdekében oly önzetlenül és annyit nem dolgozott harminc éven át senki Aradon, mint Schwarz Zsig.

Leitner Ernő dr.: Arra kéri polgártársait, hogy békés egyetértésben hallgassák meg egymást. A választásnál elsősorban azt kell tekintenünk, hogy függetlenségi-e a jelölt s megállja-e helyét a városban? Elfogadja Lakatos jelöltségét, de a méltányosság azt kívánja, hogy a Rákóczi-társaság viszont hajoljon meg az itt jelenlevő függetlenségi párt választóinak akarata előtt és fogadja el Schwarz Zsigát. Szántay barátja s hiszi, hogy rövid időn tagja lesz a törvényhatóságnak. Schwarz Zsigára azért van szükség, mert gyökereivel a népben él és tudja, mi a nép óhaja. A béke érdekében kéri a megegyezést.

Elnök ezután elrendeli a névszerinti szavazást s két szó ellenében kimondja a határozatot: mely szerint a szavazók többsége Schwarz Zsigát jelöli második helyre.

ÖSSZETÜZÉS a függetlenségi pártban.

A mérsékelték Justh ellen. — A mai minisztertanács.

Távirati tudósítás.

Arad, november 4

A mai nap politikai eseményei közül a minisztertanácstól vártak valami nevezetes mozzanatot. A minisztertanácson azonban, legalább a kiszivárgott hírek szerint, aligha történt döntés és éppen ezért a tanácskozást holnap is folytatják. Váratlanul azonban más esemény adott jelentőséget a mai napnak. A függetlenségi párt ugynevezett mérsékelt tagjai ma nyíltan felléptek a Justh-csoport ellen és a makói beszámoló ellensúlyozására vasárnap este Kossuth-bankettet hirdettek. E miatt a pártkörben este heves jelenetek voltak, amelyeknek még alighanem jelentős következményei lesznek.

A mai nap politikai eseményeiről itt adjuk tudósításunkat:

A minisztertanács.

A kormány ma délután négy órakor Wekerle Sándor miniszterelnök elnökelete alatt minisztertanácsot tartott, melyen az összes mi-

A Transversalis Csatorna sorsjegye érintetlenül ott hevert az alsó fiókban és mikor Juhász a portengert lefujta róla, egy percig örült láncot jártak előtte a sorsjegy fekete számai... Mikor utóbb annyira magához tért, hogy az araba számjegyeket fölismerte, elszerűlt szívvel győződött meg, hogy Fortuna istenasszony is csak kacér teremtés, mint a többi. A szám ugyanis közel járt a főnyeremény számához, — a 38-as helyett 97-es volt — de a sorozatszám körülbelül kétszázötvenkilencezerrel haladta túl a 4526 ot... Juhász szédülő fővel bámult egy darabig a sorsjegyre, de aztán egyszerre felülkerekedett benne a könnyűvérű, gondtalan bohém...

— Nevetséges, — szólott magában megvigasztalódva — csak nem vagyok még annyira együgyű, hogy főnyereményekre szoruljak...

De a mig sötét, naftalinos lakásán végig haladt, a lelkében szomorú melankóliával szólalt meg a mindegyikünkben ott rejtőzködő filozófus:

— Azt mondtam, hogy minden áldozatra képes lennék érte és lám, még a remény egy vékony foszlányáról sem tudtam letenni a kedvéért... A világ legszebb asszonyát hagytam eserben, hogy egy félmilliomodrész valószínűség után szaladjak... Hol vannak a keresztes vitézek, akik az imádott nő egy szalagjárt tették kockára az életüket?...

niszterek jelen voltak. A minisztertanács négy és fél órán át tartott, de még ekkor sem fejeződött be, hanem holnap délután 4 órakor a kereskedelmi miniszteriumban folytatódni fog.

A minisztertanácson döntés nem történt, de nincs kizárva, hogy a holnapi események némi pozitív eredményt fognak felmutatni. Hír szerint Wekerle Sándor miniszterelnök újabb kibontakozási tervvel lépett elő, melynek részleteit még nem beszélték meg teljesen a kabinnet tagjai.

Justh Gyula beszámolója.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke, ma délelőtt számos képviselőtársának látogatását fogadta, akikkel a helyzetről tanácskozott. A makói beszámolóra Justh Gyula és a kíséretében utazó képviselők vasárnap reggel 9 óra 40 perckor a nyugati pályaudvarról indulnak el; Szegeden át közvetlen vasuti kocsikban érnek Makóra délután két órakor. A beszámolót Justh Gyula vasárnap délután tartja.

A függetlenségi párt Royalbeli körhelyiségében tegnap este számos párttag jelent meg. A kereskedelmi miniszter titkára, Pally Sándor dr. jelentette először is Justh Gyula házelnöknek, hogy a makói beszámolója vasárnap induló vonathoz négy kényelmes Pullmann kocsit, egy szalontermet és egy étkezővaggont kapcsoltatott, amelyben a házelnök és nagyszámu kísérete a legkényelmesebben fognak Makóra utazhatni. A beszélgetés ezután a politikai helyzetre terelődött. Kmetty Károly képviselő kérdést intézett Justh Gyulához az általános választói jogra vonatkozólag tegnap tett nyilatkozatát illetőleg. Nevezetesen a felől, hogy a házelnök az általános és egyenlő választói jog követelménye mellett a szavazások titkos voltát is szükségesnek tartja. Justh Gyula azzal válaszolt, hogy a szavazás titkoságát éppen a magyar nemzeti állami eszme szupremációja teszi szükségessé, különös tekintettel a nemzetiségi izgatók esetleges terrorizmusára, valamint a közigazgatási hatóságok néáni befolyásolási törekvéseire. Végül kijelentette a házelnök, hogy további politikai tevékenységében és elvzsilárdságában az ő hívei és követői nem fognak csatlakozni.

Kossuth a beszámolóról.

A beszámolónak érdekes előzménye játszódott le ma délben. Mint A Nap írja, a bankcsoport alvezérei, Batthyány Tivadar gróf és Holló Lajos délelőtt meghívó leveleket küldtek szét a függetlenségi képviselőknek és csak olyanoknak nem küldtek, kikről nyilvánvaló, hogy Justh politikáját ellenzik. A meghívó levélben Kossuth Ferenc úgy van aposztrofálva, mint a bankküzdelem exponense. Felszólítás van benne a képviselőkhez, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg, mert így erősítik Kossuth álláspontját is. Bejelentik azonkívül azt is a pártvezérek, hogy legközelebb pártértekezlet lesz és küszöbön van a Ház összehívása.

Az invitált képviselők egy része ma délben Kossuth Ferenchez fordult. Megkérdezték a minisztert, hogy lemenjenek-e a makói beszámolóra. Kossuth ezt válaszolta:

— Tegyen mindenki belátása szerint, de jobb volna, ha Justh csak az őt megillető kíséret venné körül, a párt zöme pedig tartózkodnék a tüntető megjelenéstől. Egy ilyen demonstráció ugyanis épp oly káros lehet a békés kibontakozásra, mint annak idején az az iv-körzés volt.

A pártvezér e kijelentése után több képviselő lemondott a makói utról.

Justh egyik elvbarátja ma kijelentette, hogy valótlán az a hír, mely szerint Justh

tegnap Kossuthnál lett volna. A multkori összehívás óta Kossuth és Justh egyáltalában nem érintkeznek és előrelátható, hogy ez a feszült viszony a makói beszámoló után még jobban ki fog éleződni, mert ott Justh egyenesen proklamálni fogja a Ház összehívását, amit Kossuth ellenez.

Nagy Emilék ellenakciója.

— Izgalom a függetlenségi klubban. —

A függetlenségi párt két csoportja közt levő ellentét a délután és est folyamán már erős összetűzésben nyilvánult meg. A késő délután ugyanis híre terjedt, hogy a függetlenségi párt mérsékeltnek tartott tagjai a következő sürgönyt kapták:

Kossuth Ferenc pártelnökünk tiszteletére folyó hó 7-én este hét órakor az Országos Kaszinóban ebédet rendezünk, amely alkalommal Kossuth Ferenc és Apponyi Albert is jelen lesznek. A válságos helyzetre való tekintettel felkérünk, hogy az ünnepélyes alkalommal megjelenni sziveskedjél.

Szentiványi Árpád, Tóth János,
Deeszy Zoltán, Mezőssy Béla,
Bethlen István gróf, Nagy Emil.

A sürgöny nagy feltűnést keltett a függetlenségi párt tagjai között. Justh Gyula hívei nagy megbotránkozással vették tudomásul a makói beszámolóra készített választ és heves hangon keltek ki Nagy Emil és társai ellen. Már a délutáni órákban felment a pártkörbe Luby Géza és izgatottan mutatta fel a sürgönyt. Kijelentette, hogy öt család körülményei eddig visszatartották ugyan, hogy Makóra menjen, ilyen körülmények között azonban mégis elmegy Justh Gyulával. A jelenvolt képviselők, még azok is, akik eddig nem mutatkoztak Justh híveinek, erősen kikeltek a dolog rendezői ellen. Gaál Gaszton, Szentiványi Gábor, Somogyi Aladár hangoztatták, hogy Nagy Emilék veszélyeztetik a párt egységét és pótolhatatlan kárt okoznak a függetlenségi törekvéseknek. Megjelent a pártkörben Justh Gyula is.

— Ilyen gyerekes dologgal — ugymond — nem is foglalkozom. A helyzet sokkal komolyabb, minthogy ezt egyáltalán tudomásul vegyem. Mindenesetre azonban ez is intő jel arra, hogy vasárnap minden mellékkörülményre való tekintet nélkül nyíltan vázoljam a helyzetet és álláspontomat.

A képviselők közül igen sokan, akik eddig nem jelentkeztek a beszámolóra, ma este kijelentették, hogy elmennek Makóra.

Hódy Gyula kijelentette, hogy tudomása szerint Kossuthot és Apponyit nem is értesítették a bankettéről. Ezzel szemben egy képviselő azt a hírt hozta, hogy Kossuth részt vesz a banketten. Nehány képviselő erre kijelentette, hogy akkor ők Makóról fogják magukat Kossuth előtt sürgönyileg kimenteni.

Megemlítjük itt, hogy Müller Károly is kapott ma este a fentebbivel azonos sürgönyt. Értesülésünk szerint Müller Károly vasárnap Justh beszámolóján fog részt venni.

SPORT.

— Az „Aradi Tornaegyesületben“ november hó elsején nyílik meg a vívótanfolyam Neumer József tornatanár, vívómester szakszerű vezetése mellett. Részt vehetnek e tanfolyamon az egyesület működő tagjai, akik havi 6 korona (nagyobb számú jelentkezés esetén kevesebb) tandíjat fizetnek. A tanfolyam hat hónapig tart. A vívó-órák hetenként háromszor: kedden, esütörtökön és szombaton az esteli órákban tartatnak. Rendes tornaóráit hétfőn, szerdán és pénteken este 6-8-ig tartja az egyesület, amely órákban az egészség ápolását, a test edzését, arányos fejlődését stb. célzó, módszeresen vezetett, mindennemű tornagyakorlatok végeztetnek. Ugy a torna, mint a vívó órák az egyesület jól felszerelt helyiségében, a liciumi tornacsarnokban tartatnak. Működő tagok havi két korona tandíjat fizetnek. Az egyesületnek tagja lehet minden fedhetlen előéletű egyén. Felvétel végett Balázs Géza titkár-művezetőnél lehet jelentkezni.

A szabadkai bűnpör.

Egy tanu — Mariska ellen.

Távirati tudósítás.

Arad, november 4.

A szabadkai bűnpör mai tárgyalásán Haverda Mariska teljesen új kalapban s új kosztyumban jelent meg,

— Ez a kalap — magyarázta a védőjének — százhatvan korona volt. Elvégre azért, hogy fogva vagyok, csak haladnom kell a divattal. A kalapomat a tárgyalásra rendeltem, de elkésve szállította a masamódném.

Azt mondják a fogházőrök, hogy Mariskának valóságos garderobja van a fogházban és ott is folyton cserélgette ruháit.

A szép szőke asszony különben ma kissé rosszul érezte magát, mert az egyik tanu azt vallotta, hogy ő alibi tanukat szerzett Jánossynak a gyilkosság idejére s így kétségtelenül részt vett a bűntény előkészítésében.

A mai tárgyalásról ezt jelenti tudósítónk:

Az esküdtek és a hírlapok.

Az elnök kilenc órákor nyitja meg a tárgyalást. Elsőnek Haverda Mária jelenik meg a tárgyalóteremben. Sápadt. Látszik rajta, hogy az éjszakát átvirrasztotta. Utána Jánossyt és Vojthát kísérik a fegyveres őrök.

Palkovics Lukács dr. védő előterjesztéssel él. Hivatkozással a büntető rendtartás 343. szakaszára, amely tiltja az esküdteknek idegekkel való érintkezését, konstatálja, hogy Vojtha igen sokat szenvedett a hírlapoktól, a melyek Vojthát tették meg értelmi szerzőnek. *Indítványozza, hogy az esküdteknek tiltsák meg az újságolvasást.* Ma is egyik budapesti lapban a szabadkai rendőrkapitány szenzációs nyilatkozatot ígér a vádlottakkal szemben.

Bródy Ernő dr. ellenzi az indítványt. Az esküdtek nem szabályozhatók. Ők esküt tesznek s független szabadkai polgárok.

Elnök: Ne fecséreljük az időt ilyen apróságokra. Nem lehet, de nem is szabad ellenőrizni, hogy az esküdtek mit olvassanak. Az indítványt elutasítja és elrendeli a vádlottak leveleinek felolvasását, amelyet a börtönben egymással váltottak.

A szerelmes levelek.

Tóth jegyző, alighogy e levelek felolvasásába kezd, Jánossy hirtelen felugrik s izgatottan kiáltja:

— Haverda Mariskától nem kaptam levelet. Én sem irtam neki. Becsületszavammal (derűtség a közönség sorában) erősítem ezt meg. S ha Mariska mondta, szemébe mondom, hogy nem mondott igazat.

Haverda Mariska: Akkor már irhatott.

Elnök: Hiszen egész postajárás volt a börtönben. Miért irt annyit?

Felolvassák a május 19-én kelt levelet, a mely ekként kezdődik: „Édes mindenségem, egyetlenem, boldogságom.”

Jánossy (izgatottan felugrik): Ezt a levelet nem kaptam meg. Épen úgy, mint azt, a melyet ellenem irtak, hogy férfibeteg vagyok, hogy nincs kvalifikációm s amelyről Winckler ügyész becsületszóval mondta, hogy Haverda irta.

Amikor ezt a levelet felolvasták, Jánossy előugrik s harsogja:

— Igazán felháborodok! Amit velem az ügyész tett, inkorrekt. (Gesztussal.) Nem uri delog!

Elnök: Rendreutasítom. Szigoruan büntetni fogom.

Felolvassák azután Vojtha levelét, ame-

lyet a gyilkosság elkövetése előtt intézett Haverda Máriához. A levél tele van szerelmi vallomásokkal.

Elnök kérdi, nem volt e Jánossy Vojthára féltékeny.

Jánossy azt feleli:

— Nem voltam.

Elnök ezután fel akarja olvasatni Mladenicky Kálmán szerelmes levelét, de Jánossy kéri, hogy ne olvassák fel, hanem halasszák el addigra, amíg Mladenickyt kihallgatják.

A Haverda Máriánál tartott házkutatás alkalmával találtak egy levelet, amelyet egy Rácz Ernő nevű gyógyszerészhez intézett Szabadkára, de amelyet nem lehetett kézbesíteni és ezért visszaérkezett. Ebben azt írja Haverda Mária: „Közel van már a pillanat, amikor gazdagok leszünk.”

Haverda Mária: Nem arra értettem, hogy az anyámat megölik.

Bartha Antal dr. és Vályi Dezső dr. orvosszakértők terjesztik ezután elő a Haverda Boldizsárné boncolásáról fölvetett jegyzőkönyvet.

A tanuvallomások.

Az első tanu Deák Lajosné, aki jelen volt a gyilkosság elkövetésénél. Elmondja, hogy ő tudta, hogy Haverdáné haragban van lányával, de Haverdáné sohasem mondta neki, hogy miért. A gyilkosságra vonatkozólag azt vallja, hogy mikor visszafelé jött a szőlőből, április 19-én egy embert látott az ut kanyarulatánál állani, aki, mikor közel értek, megfordult, elsütötte revolverét és szó nélkül futásnak eredt. Ez nagyon megdöbbentette és megkérdezte Haverdánét, hogy mi történt, aki erre azt mondotta: Jaj, agyonlőtt! Hazavitték s nemsokára meghalt.

Elnök: Nem mondta önnek Haverdáné, hogy Jánossy nevű ember felkereste a lakásán?

Tanu: Nem.

Elnök: Tudja e, hogy Haverdáné feljárt Budapestre?

Tanu: Igen.

Elnök: A leányát ilyenkor meglátogatta?

Tanu: Nem látogatta meg soha. Hogy miért nem, azt nem mondta meg.

Bródy Ernő dr. védő kérdi, hogy igaz-e, hogy Haverda Mária egy alkalommal elküldte kis gyermekét az anyjához, hogy csókoljon neki kezét és az anyja azt mondotta: „Én nem vagyok a te nagyanyád, én egy közönséges parasztasszony vagyok.”

Deákné: Igen.

Deák Lajosné erre megesketik.

Ezután a gyilkosság másik szemtanuját, Deák Olgát hallgatják ki, aki lényegében semmi újat nem mond, anyja vallomását megerősíti.

Elnök: Nem mondta Haverdáné, hogy egy pesti ur beszélt vele.

Tanu: Nem.

A tanu megesketését nem kívánják.

Klein Pál Lipót.

Ezután következik Klein Pál Lipót vallomása.

Klein Pál Lipót elmondja, hogy Haverda Máriával négy év előtt ismerkedett meg, amikor ajánlották bankjának azt az üzletet, hogy Haverda Mariska örökségét évjáradék ellenében vegye meg. Ő belement ebbe, mert tudta, hogy Mariska szülei vagyonosak. Haverdánénak a végrendeletét nem ismerte, de tudta, hogy Mariska örökölni fog. Pesti életmódjáról nem tud semmit. Arra a kérdésre, hogy az évi járadékot rendesen fizette-e, azt felelte, hogy az utóbbi időben nem. Jánossyval csak párszor beszélt, Vojthát alig ismeri. Braun Henrik szabadkai

lapszerkesztő telefonált a feleségének, hogy Haverdánét megölték. Azt mondta feleségének, — mondja a tanu, — hogy jöjjenek Szabadkára, de jöjjön velem valaki. Biró Henrik nevű titkáraját elküldte Klein Pál Lipót Haverda Mariskához, hogy az értesítse, hogy megölték az anyját.

Elnök: Miért telefonált Braun szerkesztő?

Klein: Nem tudom.

— Mikor találkozott Mariskával?

— Kiskörösön találkoztam vele, Szabadkára utaztam és visszafelé a vonatonál találkoztunk. Adtam neki 40 koronát, hogy utazzék haladéktalanul Szabadkára. Mondottam neki, hogy gyanúsítják, hogy része van a gyilkosságban, mire ő azt felelte, hogy nem törődik vele.

— Igaz, hogy maga járt alibi tanukért?

— Nem igaz. Popper egész vallomása valótlan.

— Mutatott önnek Mariska revolvert, vagy játékpisztolyt?

— Nem.

Piller dr. védő kérdi, hogy tudott-e tanu arról, hogy Jánossy szereti Mariskát?

Tanu: Nem tudtam.

Jánossy: Igenis tudta, sokszor mondtam magának és a Mariska is mondta.

Tanu: Lehet, de nem tulajdonítottam ennek semmi fontosságot.

Védő: Tudott-e arról, hogy Jánossy ké akarta békiteni anyját a leányával?

Jánossy: Ezt majd Rónainé fogja igazolni.

Magyar Imre esküdt: Volt-e a vádlottaknak tudomásuk arról, hogy be akarja szüntetni a járadékot?

Tanu: Egyszer mondtam 1907-ben.

Bródy Ernő dr. védő: Ajánlotta-e ön Popper Mariskának alibi tanuul?

Klein: Nem.

Bródy Ernő dr. védő: Mondta-e neki, hogy ilyesmire zsidók nem vállalkoznak.

Klein: Ez hazugság.

Bródy Ernő dr. védő: Milyen összeköttetésben volt Popperrel?

Klein: Apré kölcsönöket adtam neki.

• A tanut ezután megesketik.

Mariska pénzügyei.

A következő tanu Biró Henrik, Klein Lipót titkára. Ő telefon után értesült a gyilkosságról, rögtön felkereste Mariskát és velem Szabadkára, mert a szövetkezetnél érdekelve volt.

Bródy Ernő dr. védő: Tud ön arról, hogy Haverda Mariska tartozott Poppernek?

— Igen. Azt is tudtam, hogy fel akarta jelenteni uzsora miatt.

Braun Henrik szabadkai szerkesztő a következő tanu. Elmondja, hogy 5-6 évvel ezelőtt kölcsönt szerzett Mariskának Werner Mór szabadkai lakosnál. Körülbelül két hónappal a gyilkosság előtt felkereste Vojtha és kérte, hogy szerezzen egy 600 koronás kölcsönt, mert Mariska nagy bajban van. Ő a Délvidéki Közgazdasági Bankhoz utasította.

Elnök: Igaz, hogy később Vojtha és Jánossy jártak Önnél?

— Nem.

Jánossy: Kerestem a szerkesztő urat.

— Sohasé láttam Jánossyt. Azt hallottam, hogy Vojtha kerésett.

Elnök: Mit tud Haverda Boldizsárról?

— Mikor Jarmatzky az ügyvédi vizsgán megbukott, akkor Mariska összeveszett szülei-vel. Apja azért titokban támogatta a leányt. Különbösen Haverda teljesen felesleges folyas alatt állt, az asszony pedig gyűlölte leányát.

Elnök: Igaz, hogy a gyilkosságot ön telefonozta meg Kleinnak.

— Igen. Haverda ügyvédje, Klein Mátyás kért, értesítem Mariskát, hogy jöjjön Szabadkára.

Bródy Ernő dr. védő: Nem kísérelte meg ön Haverda Boldizsár életében Mariskát szüleiivel kibékíteni?

— Igen. Többször megpróbáltam. Haverda Boldizsár nem válaszolt ilyenkor, csak szomorúan hallgatott.

Bródy Ernő dr.: És mondta Mariska Önnök, hogy „Isten áldja meg azt, aki megölte az édesanyját.”

Nem.

Demeter Henrik szabadkai ügynök a következő tanu, aki Haverda Mariskával a gyilkosság híre után azonnal beszélt.

Elnök: Mit mondott Önnök Mariska a híre?

— Nem emlékszem, csak azt tudom, hogy elég közömbösen fogadta.

— Mondta azt, hogy jól tette, aki elkövette?

— Igen.

A kérdésekre azután megállapítják, hogy a tanu ezt úgy értette, hogy jót tett az öreg Haverdánéval, aki megölte.

Az elnök ekkor a tárgyalást délután három órára felfüggeszti.

Popper vádoja Mariskát.

A délutáni tárgyaláson először Popper Ignác budapesti cipészt hallgatják ki. Elmondja, hogy Klein Pál Lipóttal látta először Mariskát. A gyilkosságot megelőzőleg két nappal beszélt Haverda Mariskával, aki egy hatezer koronás váltót ajánlott fel neki azzal, hogy Jánosy meg fogja ölni Haverda Boldizsár-ét és akkor majd ő (Popper) igazoljon alibit is. A tanu visszautasította az ajánlatot és elment Rávéz Tivadar ügyvédhez, aki azt mondta neki, hogy csak király ellenes összeesküvés ügyében kell tanuságra jelentkezni és ezért ne szóljon semmit, mert még kellemetlenséget szerez magának. Később, mikor Jánosy letartóztatták, Dézy Géza ügyvéd ajánlatára a tanu mégis jelentkezett tanuságtétel végett.

A védők ekkor keresztkérdések alá fogják Poppert. A tanu megesketésének kérdésénél hosszabb vita támadt. Bródy Ernő dr. hivatkozik arra, hogy Popper ellen hamis tanulás miatt eljárás folyik és hogy a tanu különben is ellenséges viszonyban van Haverda Mariskával. Lengyel Zoltán dr. indítványára a tanu megesketését egyelőre felfüggesztik.

Révész Tivadar dr. a következő tanu. Arra a kérdésre, hogy szavahihetőnek tartja-e Poppert, nem-mel felelt.

A bíróság a védők tiltakozása ellenére megeskette Poppert. A védők semmiségi panaszt jelentettek be.

A többi tanuk.

Frankl Dezső, Klein Pál Lipót üzletvezetője elmondja, hogy a gyilkosság utáni napon Budapesten találkozott Haverda Mariskával, a ki kérdésére azt mondta, hogy Jánosyért megy.

Az ügyész ezt fontosnak tartja, mert hiszen Haverda Mariska tudhatta, hogy Jánosy nincs Pesten és így ezzel csak alibit akart igazolni.

Haverda Mariska kijelenti erre, hogy ő azt hitte, hogy Jánosy akkor Pesten volt, mert neki nem jelentette Jánosy, hogy elutazik.

A tárgyalás folytatását ekkor a bíróság péntek reggelre halasztotta.

Szervezkednek a háztulajdonosok.

(Nincs többé lakásmizéria! — A cerberusok megrendszabályozása. — Kerületi bizottságok. — Az ingatlanok adásvételének olcsóbbá tétele. — A poloskák ellen. — A végrehajtási novella következményei. — Egy új nagyhatalam. — Aszfaltozás, világítás, csatornázás, adóügyek. — Az új házadókataszter. — Városrészek kívánságai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 4.

Az aradi háztulajdonosok érzik a szervezkedés szükséges voltát. Ambár sokan vannak, akik mosolyogva vesznek tudomást arról, ha a háztulajdonosok panaszkodnak: az aradi háztulajdonosoknak mégis talán van okuk arra, hogy panaszkodjanak. Szerintük alig van egész Magyarországon nagyobb város, ahol a házak olyan csekély kamatát hoznák meg a beléjük fektetett tőkének, mint Aradon, ahol a nagy pótlódó miatt a házbérlővédelem 33 százaléka tisztán adóra megyel. Emellett a háztulajdonosoknak tömérdek bajuk van az aszfaltozási, csatornázási, világítási és adóügyekkel, ők érzik a házmestermizériákat, s érdekeiket mind-egyik meg megfelelő szerv hiányában nem tudták megvédelmezni. A bajok folytonos sokasodása érlelte meg az Aradi Ház és Telektulajdonosok Szövetségének tervét, amely immár elérkezett a megvalósulás stádiumába.

Akik azt hiszik, hogy ez az egyesület a lakberek felszólására alakul, azok erősen tévednek. A tulajdonosok szövetsége elsősorban a közönség érdekeit igyekszik összhangba hozni a háztulajdonosok érdekeivel. Így elsősorban lakásközvetítő irodát állít fel, amelynek az lesz a feladata, hogy a város összes üres lakásait, kiadó üzleti és más helyiségeit, kiadó hónapos szobáit nyilvántartsa s azokat a lakás, illetve helyiséget kereső közönségnek rendelkezésére bocsájtja. Aki ezentúl lakást keres, annak nem kell tejárnia az egész várost, hanem egyszerűen be kell mennie az Aradi ház- és telektulajdonosok szövetségének irodájába s ott pontos adatokat kap afelől, hogy hol, hány szoba, milyen áru, milyen mellékhelyiségekkel ellátott lakás kapható. A hónapos szobát keresők nem lesznek ezután a városjárás kellemetlenségeinek kitéve, mert a szövetség hónapos lakásokat is nyilvántart és közvetít.

Ugyancsak a nagyközönség érdekében akarják az aradi háztulajdonosok a házmesterkérdést is rendezni, amennyiben a szövetség tagjai részére ingyenesen közvetít házmesterek s egyben nyilvántartja az egyes házmesterek conduit-listáját, ami által minden háztulajdonos jó és megbízható házmesterhez jut, ami a bérlőknek is elsőrendű érdekük. Nem kisebb érdeke a lakásbérlő közönségnek az, hogy olyan lakásokba jusson, amelyek teljesen féregmentesek: ez az egyetlen pont, ahol az új szövetség egyeseknek kellemetlenségeket fog okozni, mert a szövetségbe tartozó háziurak a tisztán átadott és poloskákkal a bérlő által benépesített lakásokat a mindenkori bérlő terhére fogják kitisztíttatni és rendbehozatni. Ez ugyan egyeseknek kissé kellemetlen lesz, de általános szempontból csak üdvös hatású lehet, ha a bérlők állandóan tiszta és poloskamentes lakásokhoz fognak jutni.

Nagy érdekük az aradi ház és telektulajdonosoknak, hogy a házak és telkek adásvételét néhány ügynök kezéből kiragadják s azt nem üzletszerűen, ugyszólván kizárólag a készkiadásokért maguk teljesíthessék s ilyformán úgy a vevőnek, mint az eladónak tetemes tisztegeket takarítsanak meg. A szövetség tehát

a házak és telkek adásvételét is közvetíteni fogja. Ezenkívül tetemes kedvezményt nyújt tagjainak azzal, hogy a ház, vagy telek tulajdonából folyó mindennemű perben a készkiadások megtérítése mellett teljesen ingyenes jogvédelmet fog tagjainak nyújtani. Csatornázási, aszfaltozási, világítási és adóügyekben a szövetség állandó ügyésze fogja képviselni minden hatóság előtt a tagokat s ilyen ügyekben az összes aradi háztulajdonosok, akik a szövetség tagjai lesznek, szolidaritást vállalnak egymással.

Mindezekon kívül a háztulajdonosok számszámra felmerülő apróbb sérelmeit is tőle lehetőleg orvosolni fogja a szövetség, amely olyképpen fog működni, hogy a várost lakáskerületekre osztja s minden kerületnek meglesz a maga kerületi bizottsága, külön elnöke és szervezete, természetesen központi elnökség és adminisztráció mellett. Ilyenformán egyes városrészek és utcák lakóinak gyakran felmerülő kívánságai egymásután kerülnek felszínre s a háztulajdonosok erői tömörülése és együttes akciója folytán az eddiginél sokkal eredményesebb és gyorsabb elintézésre találhatnak. A szövetségnek külön alosztályként fog működni a törvényhatósági bizottságban ülő háztulajdonosokból alakítandó városi intézősége, amely a háztulajdonosok közérdekű és csakis közérdekű ügyeiben a szövetség intéző bizottságának határozatához képest a közgyűléseken mindig tömör és egyhangulag szavazó csoportot fog képezni, ami a szövetségnek a városi ügyek intézésében bizonyára nagyjelentőségű szerepet és nem kis hatalmat fog kölcsönözni.

Ma tartotta meg alakuló ülését a háztulajdonosok új egyesülete. Az alakuló gyűlésről a következő tudósítást adjuk:

Lukácsy Lajos az ülést megnyitva az özszezhívók nevében körvonalazza azokat az okokat, melyek az aradi háztulajdonosokat szervezkedésre késztetik. Különösen az adózás körül előforduló sérelmeket sorolja fel s érdekes adatként megemlíti, hogy egy Lux nevű aradi háztulajdonos annyi zaklatást volt kénytelen elszenvedni, hogy házait teljesen ingyenesen egy ügyvédre iratta át, csupán azért, hogy az, az ő életében neki haszonélvezetet biztosítson s megkímélje az adózással járó zaklatásoktól. Szervezkedésre hívja fel a megjelenteket s kifejti, hogy a törvényhatóságban sokkal nagyobb súlyt fognak képviselni, ha meg lesz a maguk érdekképviselője.

A zajos helyesléssel fogadott beszéd után Kaszab Géza részletesen ismertette a szövetség feladatait, melyek között felsorolta az előbb említetteken kívül az adóátzámítást és visszatérítést, a vízfogyasztás körüli panaszok orvoslását és az új lakbérleti szabályrendelet folytán szükségessé váló intézkedéseket.

Fodor Zsigmond legnagyobb örömmel ajánlja hogy mondják ki a szövetség megalakulását. (Zajos helyeslés.)

Id. Kristyóry János szerint, ha meglesz a szövetség, az a maga súlyával a tagok érdekeit minden vonalon megvédi. Szíve melegevel üdvözli a mozgalmat s kéri, hogy minél több hivatoborozzanak az egyesület számára. Lukácsy Lajos a megjelentek éljenzése közben a háztulajdonosok szövetségét megalakítottak mondja ki.

A nagyszámban megjelentek ezután a tisztikart alakították meg: Elnök lett Lukácsy Lajos, alelnökök id. Kristyóry János, ifj. Neuman Adolf, pénztáros Glück Károly, ellenőr Stengl Andor. Választmányi tagok: Barabás Béla dr., Dengl Rezső, Domán Sándor, Éles Ármin, Fodor Zsigmond, Fischer József, Kelemen Pál, Kohn József, Nesnera Aladár, Sebesy Ferenc, Schönstein Albert, Sarlot Domokos, Stauber József, Varjassy Lajos, Lócs Rezső, Kilyáni János, Od-ray Antal, Sági Henrik, Róth Zsigmond. Ügyész Gabos Jenő dr.

Az alakuló közgyűlés a szövetségügyvezető-igazgatójává Kaszab Gézát választotta meg.

Lukácsy Lajos a maga és tisztviselőtársai nevében megköszönve a kitüntető bizalmat, kijelenti, hogy az alapszabályokat sürgősen

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal éshirdetési osztály — 151

fel fogja terjeszteni jóváhagyás végett, s addig is legközelebb egy nagyobb szabású gyűlésre fogja összehívni az aradi háztulajdonosokat. Ezzel az ülés véget ért.

A szövetségbe tagul jelentkezni lehet Kaszab Géza ügyvezető-igazgatónál, az aradi munkaadó szövetségeknek az ipartestületen levő irodájában.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Péntek: Nebántsvirág, operett. (A bérlet.)
Szombat: Laczkovics kapitány, színmű.
Bemutató előadás. (B bérlet.)

Módosítások a színházigazgató szerződésén.

— Új rend a színház körül. —
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 4.

A színházi bizottság, mint azt megírtuk, egyhangúlag javasolja a törvényhatósági bizottságnak, hogy Szendrey Mihály színházigazgató szerződését pályázat kiírása nélkül hosszabbítsák meg, de módosított szerződés alapján. Ki is küldött egy albizottságot a szükséges változtatások tárgyalására és ez a bizottság ma délelőtti tartott ülésén elkészítette az új szerződés tervezetét.

A módosítások részint a városnak több jogot biztosítanak az eddigieknél a színházigazgatóval szemben, részint könnyítik az igazgatót az által, hogy felesleges terheket kiszökbőlnek ki a megegyezésből.

Eddig a két jótékonycélfra szánt előadás felett az igazgató rendelkezett. A tervezet szerint ezt a színházi bizottság hatáskörébe utalják és ki van mondva, hogy a jótékonycélu előadások csak hétköznap tarthatók. A város egy színházfelszerelési alapot létesít, amelynek dotációjához az igazgató az őszi vásár vasárnapján tartandó előadás jövedelmének felével tartozik hozzájárulni.

A nézőtér és folyosók tisztántartásáért évi 800 koronát fizet a városnak, a központi fűtés üzembe helyezése napjától évi 600 koronával segíti a befektetés törlesztését.

Ugy a férfi-, mint a női kart az eddigi 10 helyett 12 tagból kell szerveznie, opera előadások alkalmával 14 személyből álló karoknak kell működnie. Az igazgató a jövőben helyi szerző darabját csak az esetben köteles előadni, ha ezt a színházi bizottság által kijelölt és elismert nevű dramaturg ajánlja előadásra.

A nyári színházban, mint ismeretes, negyven előadást kellett tartania az igazgatónak és ezenfelül nyele napra szabadon rendelkezhetett a színházzal. A szerződés-tervezet szerint a negyven előadásnál szabadon rendelkezik a színházzal és bérbe adhatja a színházi bizottság meghallgatása nélkül.

A színházi irodalom és az aradi közönség vallotta annak kárát, hogy a színház csak olyan darabokat adhatott elő, melyek valamely fővárosi színpadon már bemutatásra kerültek. A tervezet ezen változtatni óhajt és ezt a megszorítást törölné mondja. Az operaelőadások hetenkénti tartására csak akkor akarja a város kötelezni az igazgatót, ha erre a célra ez szubvenciót kap. Azon az anomálián, hogy a bérletszünetes előadások alkalmával a bérlet részére köteles volt az igazgató az előadás napjainak délig jegyeket fentartani és így igen sokszor már azokat nem tudta eladni, úgy segít a tervezet, hogy a jegyek fentartását az előadást megelőző nap esti hét órájáig mondja kötelezőnek.

* Yvonne de Treville bucsuja. Ma volt a Treville esték kluja, a várva-várt koncert, melyen Yvonne de Treville egy időre bucsut is vett az aradi közönségtől. Lelekesült ünneplés tárgya volt a nagy művésznő, aki különben is nagy és előkelő műsorát újabb és újabb rádióadásokkal töltötte meg, így viszonzva a közönség határtalan lelkesedését. A koncert különben is olyan distingvált izléssel és gonddal volt összeválogatva, hogy Aradon régen volt része a közönségnek hasonló műelőzetben. A hangversenyt Csányi Mátyás karmester művészi zongorajátéka vezette be. Erkel Hunyady László operájának nyitányát játszotta briliáns technikával, a közönség nagy tetszésére. Ezután lépett a szalonra berendezett színpadra Treville. Valóságos tapsorkán fogadta a bájos művésznőt, aki Gluck „Páris és Helena” című operájából énekelt az 6 csodás művészetével. Treville művészetének jellemzésénél kimerítettünk már minden jelzőt. Oriási volt és a hatás, amit utolérhetetlen művészetével a közönségből kiváltott, talán még az eddigi ünnepléseket is felülmulat. Két Auber dallal érte el a legnagyobb hatást, ellenben Brahms dalaiban nem ismertünk Trevillere. Thomas Hamletjéből énekelt száma után a közönség szünni nem akaró tapsaira elénekelt még a „Temetésre szól az ének” című magyar dalt, mely után percenkig tartott az ováció és a közönség távozás előtt még sokáig tapsolt a boldogan hajlongó művésznőnek. Nagy tetszés mellett szerepeltek a koncerten Lovag Ferrari és Ercolani. Nagy művészettel előadott duettjüket — Verdi „Forza del Destino” operájából — meg kellett ismételnünk. A zongora kíséretet Csányi látta el, nagy művészettel. Diszkrétebb, művészebb zongorakíséretet kívánni sem lehet és a közönség tetszéséből és az est sikeréből nagy rész jut ki a zseniális karmesternek. H. G.

* A Kölcsey-zsur műsora. A Kölcsey-egyesület első felolvasása pénteken délután 5 órakor lesz a városházán. Tárgysorozata a következő: 1. Gondolatok a Magyar Szimfóniáról. Irta és felolvassa Szöllösi István. 2. Új rab-szolga. Vasárnap. A kartagói harangok. Költemények. Irta: Kozma Andor, előadja Beregi Sándor. 3. Színpadi hatás és színpadi művészet. Irta: Farkas Ferenc, felolvassa Szendrey Mihály. 4. Jókai iróasztaláról. Irta és előmondja Szabó Ernő dr. A felolvasásra a Kölcsey-egyesület tagjainak belépti jegyű igazolványuk szolgál, nem tagok 1 koronáért válthatnak belépti-jegyet ifju Klein Mór és Weisz Leó könyvkereskedésében, vagy a pénztárnál a városházi teremben. A könyvtár a felolvasás miatt pénteken zárva van.

* Tárlat nyitás. A Kober Leó és Józsa Károly műveiből rendezett őszi tárlat ma nyílt meg Weisz Leó tárlatrendező cég üzletének emeleti termében. Az első napon számosan tekintették meg a kiállítást.

* Sauer Emil bucsuhangversenye december 5-én lesz. Jegyeket Weisz Leó könyvkereskedő és hangverseny-tervező cégnél lehet előjegyezteni.

* A hontalan. Amerikában játszódik le egy megható dráma. A nyílt tengeren állnak egymással szemben az ellenséges hajóhadak. Két-ségbeesett futkosás, felrobbant granátok tüze, sebesültek vergődése mutatja, hogy a harc elérte tetőfokát. A hajó árbócai rendre kidőlnek, csak a csillagos lobogó leng még büszken, mikor végre ezt is leszakítja egy ellenséges granát. Ekkor halált megvető bátorsággal ragadja kezébe a lobogót a mindig gyávanak csu folt fiatal tiszt, golyózáporban mázlik fel a vitorlák köztélén, fel a zászlórudhoz. A szél veszedelmesen ringatja a rudat, golyók csapkodnak körülötte, de a tiszt mivel sem törődve, tüzi ki a zászlót. Mikor kitűzte, golyó találja és ő holra sebesülten zuhan le a magasból a fedélzetre. Küzdő bajtársai életlenül testére ráterítik a csillagos lobogót és mélyen megrendülve imédkoznak egy percig, hogy aztán folytassák a küzdelmet. 791

Aktuális emberek.

A szabadkai ügyész dolgai.

Nehéz volna annak a megállapítása, hogy Magyarországon kiról beszélnek most többet: Haverda Mariskáról e, vagy Winckler Istvánról. Ez a hosszú, csontos, sürgönypózna-alaku, férfiasan szép szőke fejű, örökké mosolygó germán ember végre elérte azt, amire titkon rég vágyott: országos híré lett és annyit beszélnek róla, mint valami nagy politikusról. Akik közelebről ismerik, azok tudhatják, hogy Winckler Istvánnak mindig voltak titkos politikai ambíciói. Végtelenül fájlalta, hogy nem lett politikussá, amikor otthagyta a hadsereget, ahol mint huszárfőhadnagy szolgálta a császárt. Ez az érdekes koponyájú és határozottan szimpatikus férfi a nagy politikai színjátékok idejében teljesen átfarmálódott. Tisza István gróf iskolatársa és ifjúkori barátja volt, később pedig ideáljának választotta a sokaktól megbámult geszti földesurat.

Amikor az emlékezetes házszabály harcok dultak a parlamentben, nekem, aki akkor még szegedi újságíró voltam, külön élvezetet okozott az, ha az akkori szegedi ügyészhez, Wincklerhez fölmentem.

— A horgosi jegyző sikkasztásai iránt érdeklődöm, ügyész ur, — mondtam.

— Az most nem érdekes, — szölt — mondjon inkább maga valamit arról, mi történik oda-fönt a képviselőházban? Kaptak-e már telefon-jelentést?

— Igen. Tisza kijelentette, hogy erőszakkal is keresztülviszi a házszabályrevíziót.

Vérbeborult szemmel ugrott föl a hatalmas termetű ember:

— Azt mondta? Brávó, brávó, — ujjongott — tehát nem csalatkoztam Pistában. Én is úgy tennék; letörném azt a bandát.

És csontos öklével az asztalra csapott. A nagy politikai események teljesen átfarmálták a flegmatikus alaptermészetű férfit. Ilyenkor az újságírók éjszakai tanyáit kereste föl és jó itóka mellett hajnalig elvitatkozott. Ha csakugyan a borban van az igazság, akkor Wincklerben határozottan cézári hajlamok rejtőznek. A szabadkai bünpör folyamán kiderült ugyanis, hogy Winckler éjjel, illuminált állapotban ilyen kijelentéseket tett a fogházban:

Tudják meg, hogy én vagyok a szabadkai fogház koronázatlan királya!

Aki jól ismeri az aktuális ügyészt, az nagyon valószínűnek tartja, hogy ez megtörtént. Hiszen Szegeden nem egyszer megosott, hogy tulzott jókedvében a mulatóhelyekről kizavarta a vendégeket.

— Mindenkit letartóztatok — ordította ilyenkor — aki nem engedelmeskodik. Én vagyok Szegeden az uristen!

Azt persze elfeledte olyankor, hogy fölötte is van még egy helyi hatalmasság: Lobmayer István királyi főügyész, aki ugyan már nagyon öreg volt és aulságosan jószívű.

Egyébként Wincklert az se zavarta emez időségi tombolásaiban, hogy mintegy négy évvel ezelőt, Lobmayer nyugalomba vonulása után az erőskezű Trayber Vincét nevezték ki szegedi főügyésznek. Ez a Kristóffy-korszakban történt, akkor, amidőn Wincklert legjobban izgatták a politikai csatározások. Nagy Mihályt nevezték ki szegedi főispánnak. A helyi hatalmasságok nem akceptálták és a törvényhatósági közgyűléseken a főispánt súlyosan inzultálták. Ilyenkor Winckler ügyészt berendelték a közgyűlésekre, hogy az esetleges letartóztatások azonnal végrehajthatók legyenek. Az ügyész acán látszott, hogy boldogan teljesíti ezt a nagy izgalmakkal járó megbízatást. A fülsiketítő, idegizgató zaj közepette kissé

bizonytalan lábon állott a közgyűlési terem ajtajában Winohkler István ügyész, akit temperamentuma annyira elragadott, hogy a tanácskozásban közbekiáltott:

— Csend, mert mindenkit letartóztatok!

Azután tálikabátja zsebéből revolvert húzott elő és azzal kezdett hadonászni, miközben sűrűn áthágta a büntetőtörvénykönyv ama paragrafusait, amelyek az isten személyére vonatkoznak. A komolyabb következmények elkerülése céljából Temesváry Géza dr. rendőralkapitány ekkor karofogta a tulbuzgó ügyészt és szépen hazavezette.

Am nem kell azt hinni, hogy Winohkler István valami istentől és hazától elrugaskodott teremtés. Egy évtizede olyan ténykedést fejtett ki, hogy méltán sorolható az ugynevezett „hazafiak” közé. Ugyanis ő szabadította meg a délvidék józan sváb népét Korn Artur és társai pángermán üzemeltől. Erős kézzel nyult a pángermán fészekbe, ahonnét kiröpítette a jómadarakat. Altalában az erős kéz jellemezte őt nagyobb hivatalos feladatainál. Ki tudja: nem az erős kéz fogja-e őt pályájában megakasztani. Egy erős kéz, amely azonban — a másé lesz...

Bojár.

Aki Rudolf trónörököszt megölte.

Wecsera Lajos báró halála.

Távirati tudósítás.

Arad, november 4.

Newyorki távirat jelenti, hogy Wecsera Lajos báró, Wecsera Mária fivére Benverben, Kolorado államban szombaton délután meghalt. Az osztrák hatóságok megkeresték a rendőrséget a holttest azonosságának megállapítása végett.

Wecsera báró nevét tudvalevőleg Rudolf trónörökös tragikus halálának idején emlegették, mint aki közvetlen tanuja, sőt a közhit szerint tettése volt a trónörökös meggyilkolásának. 1889. január 30-án a mayerlingi kastélyban játszódtott le Rudolf főherceg tragédiája, melynek Wecsera bárón kívül tanúi voltak: Hoyos gróf, Paltazi Hektor, Bragfis bérkocsis és Koburg Fülöp herceg. Ezek közül most már egyedül Koburg herceg van életben.

A trónörökös halála után Weesera báró Amerikába szökött, ahol az osztrák hatóságok azóta állandóan figyelemmel kísérték és ügyeltek arra, hogy a báró minél kevesebbet beszéltesen magáról.

Bécsből éjjel a következőket jelentik Wecsera báró haláláról:

A báró elhunytáról itteni előkelő körökben sokat beszélnek. A beavatottak határozottan beszélnek, hogy ő volt Rudolf trónörökös gyilkosa. Tudvalevőleg őt is meghívta a királyfi a mayerlingi vadászkastélyban tartott lakemarára, ahol a bárónő is jelen volt. Vacsora alatt Rudolf állítólag megcsókolta Wecsera bárónét, amiért a bátyja rendreutasította a trónörököszt. Ebből szóváltás keletkezett. Rudolf a vadászfegyvere után nyult, Wecsera Lajos pedig fölkapott egy pezsgős palackot és még mielőtt a trónörökös elsüthette volna fegyverét, fejbevágta vele. Az ütés oly erős volt, hogy a trónörököszt megölte.

Először titkolták a mayerlingi kastélyban történeteket s csak akkor tudódott ki, hogy Rudolf büntény áldozata, amikor Weesera báró Amerikába szökött. A báró ott emlékiratot készített, amelyben megírta a tragédia részleteit, de később összetépte a memoárt.

Steinheilmé

az esküdtszék előtt.

Faure Félix a bűnpörben. — Egy örült kihallgatása.

Távirati tudósítás.

Arad, november 4.

A Steinheil-tárgyalásnak ma nagy szenzációja van. Steinheilmé védője, Obin dr. a tárgyalás során becsatolt egy levelet, amelyet egy Jeán Lefevre nevű ember intézett ma hozzá. Lefevre megírja ebben a levélben, hogy a Steinheil-féle gyilkosságot egy külföldre menekült barátjával ő követte el. A levél írója kihallgatás végett jelentkezett is az igazságügyi palotában. A bejelentés óriási konsternációt idézett elő. Az elnök intézkedésére bevezették a terembe Jean Lefevret, egy 21 esztendő fiatalembert, akinek kihallgatását az elnök nyomban megkezdte. A kihallgatáson kiderült, hogy nincs rendben a fiu elméje.

A tárgyalásról ezt táviratozzák:

A mai tárgyalás iránt is óriási érdeklődés mutatkozott. Egyes emberek egész éjjel az igazságügyi palota előtt virrasztottak, hogy bejuthassanak a terembe. Az elnök azonban ma is szigorúan járt el és kivéve azokat, akik tegnap foglaltak helyet a terembe, ma se engedtek be senkit.

Steinheilmé igen sápadt volt, miatha egész éjjel sirt volna. A szemei vörösek voltak. Védőjének a terembe lépve kezét nyujt, azután nyugodtan helyet foglal.

A köztársasági elnök barátjéje.

A tárgyalás — mint Párisból jelentik — ma is Steinheilmé kihallgatásával kezdődött.

Elmondja Steinheilmé, hogy férje nagyon naiv volt és vakon elhitte, hogy ő a pénzeket, melyek felett rendelkezett, egy Lili nevű nagynénitől kapja.

— Ez a nagynéni — ugymond Steinheilmé — nem is létezett. Mit gondol elnök ur, ki találta ki?

Az elnök, aki az asszony gunyos mosolyából sejtette, hogy itt Faure Félixről, az elhunyt köztársasági elnökről van szó, legyintett a kezével, mire Steinheilmé tovább folytatta:

— Férjemnek egy meghitt barátja találta ki. Egy nagyon magas állású férfi. A nevét is meg tudnám mondani.

Elnök: Mondhat nevet, amilyent tesz.

Steinheilmé: Nem említek nevet, csak annyit mondom, hogy nagyon magas állású államférfi volt, aki férjemnek minden dolgába be volt avatva, még a legapróbb magánügyeibe is. Érettem is sokat tett. Ő volt az, aki Lili nagynéni alakját kitalálta, hogy férjem esetleges gyanúját elterelje és egyet-mást elhitesse vele. Ő pedig vakon hitt, mert nagyon naiv ember volt.

Elnök ezután felolvastat egy levélfogalmazványt, melyben a férj kéri feleségét, hogy térjen a jó útra.

Steinheilmé: Egy levélfogalmazvány semmitsem bizonyít. Férjem nem tudott semmit és bizonyára arcul ütött mindenkit, akiről tudja, hogy hozzám közeledik.

Az elnök ezután felszólítja, röviden nyilatkozzék a gyilkosság estéről. Többek között mondja el, miért kergették ki az nap este a kutyát, holott ez máskor mindég a földszinten virrasztva vigyázott a házra.

Steinheilmé izgatottan felugrik, színészi

pózba vágja magát és szinte rikácsolva kiabál:

— Így nem lehet tárgyalni! Sohasem leszünk készen, ha ilyen butaságok jönnek elő. Ne kinozzon engem és az esküdteket elnök ur ilyen dolgokkal, mikor a legfontosabb események felderítéséről van szó.

Az elnök ezután újabb kérdéseket intézett a vádlottnőhöz. Előbe tartja, hogy a gyilkosság estéjén férje levesébe álomport tett, ő maga pedig nem is evett ebből a levesből.

Steinheilmé a kérdésekre elmondja ismert védekezését, hogy a gyilkosság éjjelén házukban három álarcos alak és egy vöröshaju asszony jelent meg, ezek voltak a gyilkosok. Eleinte azért mondott mást, mert izgatott volt.

Az elnök szünetet adott.

A gyilkos jelentkezék.

Amikor az elnök újból megnyitotta a tárgyalást, szenzációs jelenet történt. Obin dr. védő levelet nyujtott át az elnöknek, amelyet most kapott és felolvastatni kér.

Az elnök elrendeli a levél felolvasását, amely így szól:

Tisztelt Ügyvéd Ur!

Bűnöm nyomasztó sulya alatt bevallom önnek, hogy én a Steinheil gyilkosságánál tettestárs voltam. En játszottam a vöröshaju asszony szerepét. Azt az álhajat, amelyet akkor viseltem, most is a zsebemben hordom.

Jean Lefevre.

Obin védő: Az illető, aki a levelet hozzám intézte, itt jelen van, kérem kihallgatni. (Nagy mozgás.)

Az elnök rendelkezésére bevezették Jean Lefevre-t, akinek kihallgatását az elnök nyomban megkezdte.

— Hogy hívják?

— Jean Lefevre.

— Hány éves?

— Huszonegy.

— Hol lakik?

— Ezt, az újságírók jelenlétében nem akarom megmondani.

Obin védő: Miért írta nekem a levelet?

— Mivel bűnös vagyok ebben a gyilkosságban, amelyet egy külföldi barátommal követtem el.

Az elnök: Hol lakik ez a barátja?

— Nem tudom. Épp úgy mint én, lakás nélkül volt.

— Hol ismerkedett vele meg?

— A színházban.

— Beszélte maga valakivel a bűnösségéről?

— Nem.

Steinheilmé: Ha csak ketten voltak, akkor nem hiszek magának.

Az elnök (a vádlottnőhöz): Hogy nézett ki az a lakás, ahol a gyilkosság történt?

— Nem tudom. A gyilkosság pillanatában én örült voltam.

— Hol öltöztött át mint asszony?

— A Pantheon mögött, éjjel egynegyed egy órakor.

Lefevre azután elmondja, hogy követte el a gyilkosságot. Folyton ellentmondásokba keveredik.

Az elnök: Mit csináltak az ékszerekkel?

— Bedobtuk a Szajnába

Az ügyész: Ön ellen az eljárást meg fogom indítani. A tárgyalást mindenesetre folytatni fogjuk.

Lefevre-t ezután szuronyos börtönörök vezették el. Azt hiszik, hogy örült, akinek vallomását nem lehet figyelembe venni.

A tárgyalást holnap folytatják.

Kiirtott család.

Öt halott. — Tragédia a házbér miatt.

Távirati tudósítás.

Arad, november 4.

A fővárosban ma este rémes családi tragédia történt. Egy szerencsétlen iparos és tönkrement kereskedő a felett való elkeseredésében, hogy a novemberi házbért nem tudta előteremtteni és holnapra kitették volna lakásából, este 10 órakor magát és egész családját elpusztította. Feleségét felholtra verte, négy kis gyermekét asztalos-kalapáccsal agyonütötte, önmaga pedig a harmadik emeletről leugrott.

A megrázó esetről fővárosi tudósítónk ezeket jelenti:

A családi tragédia a Dávid-utca 6. szám alatt levő bérkaszárnnyában történt. Itt lakott a harmadik emeleten Lévai Mór a feleségével és öt kis leányával, akik közül a legnagyobb hat éves, a legkisebb pedig hat hetes. Lévainak még egy éve a Nagymező-utca 66. sz. a üzlete volt, amelyben képrámákat árult, amelyet az ő asztalos műhelyében készítettek. Az üzlet rosszul ment és kénytelen volt felfoszlatni. A Kálmán-utcaba költözött, de nem tudta a házbért fizetni, mert nem kapott állást és a lakásból kitették. A rokonai támogatták és adtak neki annyi pénzt, hogy előleget adhattott a Dávid utcai lakásra a házmesternek, aki két hete ezzel fogadta az odaköltöző családot:

— Ha 14 nap múlva az egész házbért ki nem tudják fizetni, kiteszem valamennyiőjüket.

A 14 nap holnap telt volna le. Lévai ma egész nap pénz után futkosott, de eredménytelenül. Este 10 órakor fáradtan tért haza. Elővett egy nagy kalapáccsal és először a feleségét vágta fejbe, aki elájult. Azután a földön a piszkos rongyok között fekvő gyerekek fejét verte szét a kalapáccsal, majd pedig kis késével összeszurkálta őket. Most kiugrott az ablakon és a kövezeten szörnyet halt. A gyermekek is meghaltak. A felesége haldoklik.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Szelle Józsefné pöréi. Amikor Szelle József ellen a hitelezők csődöt kértek, Szelle felesége igyekezett rendezni a férje ügyeit a csőd elkerülése céljából. Az aradi „Victoria” takarékpénztárnál Szelle József 16,100 korona erejéig zsiróban volt Wenter Gerő ügyvédért és nejeért. Ingatlanok is voltak lekötve az adósságok fedezésére. Szelle Józsefné olyan megállapodásra jutott a Victoriával, hogy 15 ezer korona erejéig a férje tartozásáért garanciát vállalt a pénztárnéknál és kötelezte magát, hogy a takarékpénztár által elébe terjesztett elszámolási összeget három hónapon belül kifizeti. Szelle Józsefné nem tett eleget kötelezettségének, mire a bank a készfizetői kezesség erejéig az elszámolás alapján pört indított ellene. A bíróságok teljesen különbözőleg állapították meg az elszámolási összeget. Az aradi királyi törvényszék 5192 korona 98 fillér, a nagyváradi tábla 2147 korona 25 fillérben állapította meg a bank járandóságát, míg a királyi Kuria mindkét alsóbírói ítélet megváltoztatásával 7057 korona 99 fillért állapított meg a Victoriának. Az elszámolás azért volt ilyen komplikált, mert Szelle Józsefen kívül más aradi úri ember is szerepelt zsiróként a váltókon.

§ Meggyilkolt erdőőr. Popa István és Popa Liza testvérek, módosi lakosok, már régóta ellenséges viszonyban éltek Horga János uradalmi erdőőrrel, aki valami kihágás miatt a hatóságnál feljelentette őket. Mult év szeptem-

ber 21-én a Popa testvérek megfészték az erdőben ellenfelüket, akit megátámadtak és agyonütöttek. Ma tárgyalta az ügyet az aradi esküdtbíróóság ítélet csak holnap lesz.

Haverda Mariska levele Steinheil Margueritehez.

Szabadka, tárgyalás estéjén.

Nagyságos Asszonyom, vagy talán inkább kedves kolléganóm a vizsgálati fogságban, nem tudom ugyan, odaát Párisban is divat levelezni a cellából, de nálunk ez már így van bevezetve és mivelhogy most nincs mit írnom lovagjaimnak, felkeresem soraimmal Önt, aki bizonyára indokolva fogja látni a kartársi érdeklődés e megnyilatkozását. Nemesak részvételem akarom elküldeni a Szajna mellé, hiszen talán még jó magam is részvétre szorultok, bár a fiatalabbik védőm és az újságírók erősen biznak ártatlanságom teljes diadalában, de csevegni is akarok egyről-másról, amik az Ön rokonlelkében bizton visszhangra találnak.

Elhíheti Asszonyom, hogy vágyom már egyszer jól kibeszélni magam. Volt ugyan itt egy ügyészem, akivel nagyon kellemesen tudunk beszélgetni, de azt is lemondatták, amint ha jól emlékszem Önre is ráfogták, hogy barátója volt a vizsgálóbírónak, akit menesztettek is, bár bizonyára olyan ártatlan volt, mint Winckler Pista, az én ügyészem. De hát az a bajunk nekünk, hogy ilyenkor már mindent ránk fognak, amiknek ha a fele igaz volna, nem a vádlottak padjára, hanem a Pompadourok sorsára kerülnünk volna, vagy legalább is ötemeletes palotánk lenne a Duna és a Szajna partján. Csak most kezdem belátni, mennyivel okosabbak azok, akik a szerelmet nem olyan olcsón adják, mint mi, hanem kellőleg értékelni és mérsékelni tudják magukat és választottjukat. Ön értett valaha ehhez, hiszen egy köztársasági elnök is el van temetve a multjában és igazán sajnálom, hogy a szegény Faure Felixt olyan korán ütötte ki a szél az Ön kezeiből. De Ön mellett legalább egy becsületes, művész-férj volt, aki szemét úgy látszik az esetjében hordta, mert mindent észrevett, csak azt nem, hogy Ön szarvakat rak a homlokára, — míg engemet még az anyám is elhagyott és kitagadott. Pedig én is szerettem élni, szerettem öltözködni Nizzában telelni, Tátrában nyaralni és minden bajom, minden szerencsétlenségem csak az volt, hogy a község földesura helyett a község jegyzőjét és a hadsereg tábornoka helyett egy kilépett hadnagyot szerettem meg. Összeszorul a szívem és igazi könnyek szöknek szemeimbe, valahányszor erre a szerencsétlenségre gondolok és bocsásson meg, hogy e bubánatomban némileg vigasztalódom az Ön történetével, mely aránylag elég gyorsan futotta be az utat az Elyséből a vádlottak padjára...

De talán még nincs minden elveszve sem Szabadkán, sem Párisban. Ismerem az Ön finom arcát a Tolnai Világlapjából és igazán sajnálnám, ha a francia esküdtek kevésbé lovagiasak lennének, mint amilyeneknek a szabadkaiak ígérkeznek. Itt már kezd körülöttem minden jóra fordulni és ha Önnel sem lesz kegyetlenebb a sors, talán még télire viszont is fogjuk látni egymást Nizzában vagy Montekarlóban. Akkor majd ki fogom kérni a tanácsát a téli toalettemre nézve, mert olvasom, hogy ön nagyon izlé-

sesen jelent meg a párisi bíróság előtt, míg nekem meg kellett elégednem a szabadkai szabóművészet kevésbé sikerült remekeivel. Ezt ugy-e bár készségesen megígéri szomorú társának a szenvedésben,

Haverda Micinek.

A levelet a szabadkai fogház lámpagyújtogatójától elfogta:

Betta.

HIREK.

TISZTI SZEMLE A VÁRBAN.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 4.

Csatakos, esős időben tartották meg ma délelőtt a szokásos tartalékos tiszti szemlét. Az idő annyiban bir fontossággal ezeknél a szemléknél, mert napfényes, ragyogó időben a rég viselt uniformisokat, különösen a fiatalabb tartalékosok egész nap sétáltatják, míg ma, mikor könyörtelenül zuhogott az eső, felhuzott ernyőjű kocsik röpitették a különböző fegyvernemhez tartozó tiszteket a várba.

A főkapunál egy inspekciós altiszt állította meg a kocsikat és jelentette, hogy a szemle megtartása előtt bálafalvi Fekete Miklós tábornok óhajtja fogadni a „tiszt urakat.”

Szokatlan eset, egyben megtiszteltetés, hogy a legmagasabb rangú parancsnok megismerkedni óhajt az Aradon élő tartalékos tisztekkal. Csoportokként fogadta a tábornok a tiszteket. Mindegyik megmondta a rangját és polgári foglalkozását.

Akit már a civil életből is ismer a tábornok, azzal barátságosan kezelt szorít és egyébként is sok szeretetreméltósággal fogadta a bemutatkozásokat.

A tiszti szemlét Boerin alezredes tartotta meg, Pálffy százados és Kovrig főhadnagy segédkezésével. Az alezredes meleg hangú beszédben üdvözölte a megjelenteket és előzenységével a legjobb hatást tette a különben egyhangú lefolyású szemlén.

A szemle végeztével az aradi 33. gyalogezred és a 12. huszárezred tisztjei parancsnokaiknál is jelentkeztek, míg a többiek hosszú kocsisorban vonultak ki a várból.

Délután már csak egy-két vidékről bejött tartalékos uniformis mutatta, hogy ma tartották meg a szokásos tiszti szemlét.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentés szerint e hó 5-én az időjárás: változékony, nyugaton sok helyütt csapadék.

— Egy főszolgabíró jubileuma. Krannay Olivér, a brádi járás főszolgabírója e hó folyamán töltötte be főbírói hivatalba lépésének 25 éves évfordulóját, mely alkalommal Brád polgársága fényes ünnepélyt ült. Az est folyamán fátylas zenével vonultak Krannay Olivér lakása elé, ahol Nugei Dezső dr. biztosította a jubiléumot a járás lakosságának szeretetéről. Másnap délelőtt Hunyadvármegye tisztkara képviselőiben Pogány Béla alispán, Lázár Farkas, Fodor Gyula és Pogány Árpád főszolgabírák, Koncz Aladár, Aulay Endre, Porsch József, Sándor Sándor, Igaz György, Buzás Antal, Baumgarten János dr. tb. főügyész tolmácsolták a vármegye tisztkarának jókívánságait, majd utánuk további 17 küldöttség tisztegett. A banketten az ünnepi beszédet Török Arthur dr. tartotta; beszédében utalt Krannay Olivér amaz érdemére, hogy itt, a volt Zarándban, hol nemzetiségi polgárokkal együtt élünk: megteremtette a békés együttélés alapját. A jubiléum főbíró még teljes munkaerejében levő férfit, ki még számos évig fogja hivatalát közmegelegedésre betölteni.

— Megyebizottsági tagválasztás. A berzovai kerületben tegnap tartott megyebizottsági tagválasztáson Köpf János dr. aradi ügyvédet választották meg 169 szóval Montia János dr. világi ügyvéd 58 szavazatával szemben.

— Az autobuszberlők kérelme. Az autobuszberlők összesége ma beadványt intézett a törvényhatósági bizottsághoz a bérletjegyek fentartása érdekében. Kérvényükben többek között ezt mondják:

Előre becsájtvá, hogy alulírottak egyike sincs abban a helyzetben, hogy a virilis jogon tagja lehessen a mélyen tisztelt Törvényhatósági bizottságnak, ki-ki a maga hivatásánál fogva rá van utalva valamely közlekedési alkalmatosságra, a mi szerény jövedelmünket és keresményünket figyelembe véve, bérlet élveze mellett is, meglehetősen megterhelést jelent. Ha a tekintetes Törvényhatósági bizottság a bérletek megszüntetésére vonatkozó határozatát fenntartja, mi naponként négyszer leendőnk kénytelenek 12 fillért fizetni, ami havonként 14 korona 40 fillérnek, az élvezett bérlettel szemben tehát 8 kor. 40 fill., a fenálló lövönati bérlettel szemben 10 kor. 40 fill. kiadási többletnek felel meg.

E tekintve attól, hogy az élelmi szerek drágasága, hihetetlenül felemelt lakberek, adó és pótdadó által teljesen igénybe vett jövedelmünk és keresményünk a további megterhelést el nem bírja, gazdasági érzékünk teljes degenerálódása esetén volna csak elképzelhető az autobusz bérletjegyek bevonását javasoló forgalmi szakfőnök az a suppositioja, hogy a bérlők a bérletjegyek bevonása esetén egyes jegyekkel továbbra is az autobuszt használják és mint akarat nélküli bábuk rakják össze keserves keresményükből az autobusz üzem kontemplált jövedelmét.

A kérelmet a bérlők nevében a következők írták alá:

Béhm Benő máv. ellenőr, Szegő Richárd Neuman tisztviselő Gái, Balázs Kálmán vagongyári tisztviselő, Spitz Ignác vagongyári munkás, Rigler Margit máv. kezelő, Vértés Dezső postatiszt.

— Házasság. Várnay Dániel jeles hírlapíró társunk, a Népszava munkatársa e hónap 7-én köt házasságot Budapesten a VII. kerületi anyakönyvvezető előtt Vas Erzsikével.

— Kasszafurás a fővárosban. Az utóbbi időben majdnem minden héten nagy kasszabetörések történtek a fővárosban. A tolvajok annyi ügyességet árultak el a betörésben és olyan jártasságot minden nyom eltüntetésében, hogy a rendőrségen kétségbeesetten gondolnak arra, hogy ezeket a betörőket aligha lehet elfogni. A betörők ugyanis mindenütt keztyűvel dolgoztak. Ezt azért tették, nehogy a kitinesen, vagy a pénzszekrényen az ujjak nyoma ottmaradjon valahol. Mert akkor fotografikus uton ezt le lehet venni papirosra, onnan pedig egy-kettőre meg lehet állapítani azt, hogy büntetett ember követte-e el a betörést vagy sem. Azt tehát minden kétségen kívül megállapította a rendőrség, hogy büntetett előéletű emberek követték el a betöréseket. Okosan, nagy előrelátással. Az értékpapirokat otthagyták és csendesen nyitották ki a szekrényeket. Ma éjjel is a Vörösmarty-utca 38. sz. házában dolgoztak nagy sikerrel ezek a betörők. A házában van Kovács Mátyás és társa szalon- és zsirnagykereskedő irodája. Itt a hatalmas Wertheim-szekrényt kifurták a betörők. Olyan széles lyukat furtak, hogy egy vastag kéz könnyen bejuthatott a szekrénybe. A vastag kéz pedig működött és kiemelte az összes értékpapirokat, fontosabb üzleti könyveket és a közöttük levő 1900 korona papírpénzt. Csak az utóbbit tartották meg maguknak, az értékpapirokat otthagyták széjjelszórva a földön. A kasszában tartott 10.000 koronához már nem fértek a betörők. Ez az összeg ugyanis a szekrény egy beljebb fekvő részén volt elhelyezve, amihez a betörő ujjá már nem ért el.

— Előléptetések az aradi államvasuti üzletvezetőség területén. November elsején a Máv. aradi üzletvezetőségének területén még a következő előléptetések történtek:

2. fizetési csoport 1. fizetési fokozatából 2. fizetési csoport 2. fizetési fokozatába: Dreyseok Rezső főmozdonyvezető 2. fizetési csoport 2. fizetési fokozatából — 2. fizetési csoport 3. fizetési fokozatába: Schabata István főmozdonyvezető Tarr Sándor, Kamenik Nándor II. o. mozdonyfelügyelők. Kirchop Vince Farkas István Magóczy Ferenc Kovács Sámuel Sándor Marosi Lajos Lipót Varga Károly Biedron Károly főmozdonyvezetők. 4. fizetési csoport 1. fizetési fokozatából — 4. fizetési csoport 2. fizetési fokozatába: Györfy Gábor Tar Gyula Pichler Ferenc Szegál Mór Csordás István János Totál István mozdonyvezetők. 4. fizetési csoport 3. fizetési fokozatából — 4. fizetési csoport 4. fizetési fokozatába: Horváth István Varga Kálmán Migendt András mozdonyvezetők. 4. fizetési csoport 4. fizetési fokozatából a 4. fizetési csoport 5. fizetési fokozatába: Mangler Gyula János Gyula mozdonyvezetők. 6. fizetési csoport 2. fizetési fokozatából — a 6. fizetési csoport 3. fizetési fokozatába: Csók Károly vizsgáló kalauz. 7. fizetési csoport 1. fizetési fokozatából a 7. fizetési csoport 2. fizetési fokozatába: Székely Demeter Schratt Mihály Dózsa Lajos Császi Nagy István Pálosi János Kálmán József Strusik Pülöp kalauzok. 7. fizetési csoport 2. fizetési fokozatából a 7. fizetési csoport 3. fizetési fokozatába: Várhegyi János kalauz. 7. fizetési csoport 3. fizetési fokozatából a 7. fizetési csoport 4. fizetési fokozatába: Zombory István Gedeon János Bath Péter Kajtor Pál Gulácsi János Földes József kalauzok. 8. fizetési csoport 1. fizetési fokozatából a 8. fizetési csoport 2. fizetési fokozatába: Bérczi Kálmán Engel Ignác állomás előjárók Boeckay József I. o. pályafelügyelő. 8. fizetési csoport 2. fizetési fokozatából a 8. fizetési csoport 3. fizetési fokozatába: Kvatkovszky István főraktárnok Daksz Agoston főtávírázó Proféth Lajos főraktárnok Gulyás Mihály I. o. irodakezelő Martini Károly állomás előjáró Liska Sándor főszertárnok. 8. fizetési csoport 3. fizetési fokozatából a 8. fizetési csoport 4. fizetési fokozatába: Donovitz Antal állomás előjáró Mayer Ferenc I. o. pályafelügyelő Zsolnay Gábor főraktárnok Wallner János állomás előjáró Kalmár Árpád I. o. irodakezelő. 9. fizetési csoport 1. fizetési fokozatából a 9. fizetési csoport 2. fizetési fokozatába: Kehl János Fekete István Bátor István, Arányi Lajos, Hollósi Ignác állomásfelügyelők, Rigó Antal, Zerényi Károly, Fekete András, Kupkai Árpád, Sheer Ferenc, Kauten Péter, Balázs István, Donkó Bálint, Nagypál István, Csutak János, Szendrei János, Bajcsi Imre kocsi vizsgálók, Schrankó Jenő, Szép Antal, Bukó Gyula II. o. felügyelők, Horóczy Gyula szertárnok, Mátrai Ferenc József, Vatai János állomásfelügyelők, Szabó Gábor, Szabó Sándor, Hunyadi János, Gondos Henrik kocsimesterek, Lengyel István távírázó, Tröster Jenő II. o. irodakezelő. 9. fizetési csoport 2. fizetési fokozatából a 9. fizetési csoport 3. fizetési fokozatába: Gál Sándor, Fillinger József, Csaszko József, Schwoy Ede, Török Lajos, Simon Mór, Aklan Bálint, Lehretter Károly, Gazdag Péter, Árok Mihály, Darabont István, Fábján Imre állomásfelügyelők, Warth Péter II. o. irodakezelő, Sugár Salamon, Acs János, Bodnár Károly, Filep Sándor állomásfelügyelők, Baktai Béla, Geszti Ferenc II. o. pályafelügyelők, Thémes Agoston szertárnok, Lovász Nándor II. o. pályafelügyelő, Rubás József, Szobotka Dezső, Binéth Endre, Véber Frigyes, Majdán Mihály, Zsathy Ferenc, Gábor Mihály, Eisenmann György, Pogány Endre, Pesti Béla, Neuländer Ferenc, Hájós Izidor, Bartha Lajos, Sashegyi József, Szebedinszky József, Pusás János állomásfelügyelők. 9. fizetési csoport 3. fizetési fokozatából a 9. fizetési csoport 4. fizetési fokozatába: Magyar Pál állomásfelügyelő, Szabolcska Károly II. o. pályafelügyelő, Hrabál István, Domekos Ferenc, Szücs Károly, Tanczos János, Magyar János, Sólyom Sándor, Kliegl Nándor, Rend Gyula, Vass Antal, Csabai Dávid Dezső, Takács Sándor, Kreitl Kornél, Orbán Ferenc, Dobsai Ernő állomásfelügyelők, Dengjel Ede szertárnok.

— Biróválasztás. Györök község képviselő-testülete tegnap tartott közgyűlésén községi bírónak Dobra Györgyöt, törvénybíróvá pedig Cservinszky Istvánt választotta meg.

— A zsidó templomelőjáróság köztudomásra hozza, hogy a péntek esti istentisztelet, — melynek során hitszónoklat tartatik — további intézkedésig fél 5 órakor kezdődik.

— Elettunt színész. Budapesti tudósítónk jelenti: A Baross-téri „Muzsa” szállodában ma este 10 órakor megszállott egy asszony, a ki Darabont Sándorné, szül. Székely Annának írta be magát. Fél óra múlva a szobájából revolverdurranás hallatszott. Berohantak hozzá, az asszony szíven lötte magát. Az életunt nő haldokolva vitték a mentők a Rókus kórházba. Székely Anna néhány évvel ezelőtt az aradi színháznak volt tagja.

— A brutális detektívek. Fővárosi tudósítónk jelenti: Az a vizsgálat, melyet Boda Dezső főkapitány indított a megkínzott postaszolga, Hima Sámuel ügyében, most befejezést nyert. A vizsgálat eredményéről a rendőri sajtóiroda hivatalosan a következő jelentést teszi közzé: Hima a vizsgálat során fenntartotta rendkívül súlyos vádjait. A vádlott detektívek: Órsi Sándor és Keller Mihály ezzel szemben azt állították, hogy ílmát motozás alkalmával összekötözték azért, mert ellenszegült, de nem kínozták. A detektívek ellen azonban olyan terhelő adatok merültek fel a vizsgálat során, melyek folytán a főkapitány az ügyet a fegyelmi utról bűnvádi utra terelte, Órsit és Kellert felfüggesztette állásuktól, az iratokat pedig a királyi ügyészséghez tette át. A bírói eljárás befejezése után a fegyelmi ügyet is folytatják a detektívek ellen.

— Öngyilkosság a nyomor miatt. Négy gyermekét és önmagát tartotta el özvegy T. E.-né az államtól kapott havikilencven korona nyugdíjból. A jobb napokat látott család az utóbbi időben nyomorgott, mert a csekély nyugdíjból az özvegy még férje után maradt adósságait is fizette. A betegség is jelentkezett a Kalemén-ter 7. szám alatti lakásban és az anya gyermekei betegyánál ma délelőtt marólyuggal öngyilkosságot követett el. Súlyos sérülésekkel szállították a mentők a köz-kórházba.

— Titokzatos lopás. Róna Ernő szegedi utazó ma feljelentést tett az aradi rendőrségen ismeretlen tettes ellen. A feljelentés szerint Róna ma egyik aradi szállodában megebédelt, majd fizetett és távozott. Körülbelül egy óra múlva távozása után azt vette észre, hogy pénztárcája, melyben 740 korona készpénz, továbbá két darab, összesen 1440 koronáról szóló váltó volt, hiányzik. Állítása szerint a tárcát az asztalon felejtette. Kérte a nyomozás megindítását. A rendőrségen kihallgatták ma az összes szállodai alkalmazottakat, akik azonban nem tudtak az elveszett értékekről felvilágosítást adni.

— A tönkretett toalett. Míg a nyár folyamán történt. Az Acsev motorosának egyik első osztályú fülkéjében együtt utazott egy elegáns hölgy fényes alkalmi toalettben és egy idősebb ur. Szemben ültek egymással. Az öreg ur kezében egy málnaszörppel telt üveg volt, gondosan bedugaszolva. Egyszerre hatalmas pukkanás hallatszott, a málnaszörp a nagy hőségben erjedésnek indult és szétpattantotta az üveget. A folyadék az urnó toalettjét teljesen befreccsentette. Ez annál kellemetlenebb volt, mert a hölgy Aradra épen esküvőre utazott. Háromszáz korona kártérítési összeg erejéig pert indított a kellemetlen utitárs ellen, a tönkretett toalett értéke erejéig. Az aradi járásbírósa elutasította a keresetet azzal az indoklással, hogy a málnaszörpös ur a köteles gondosságot betartotta, az üveget bedugaszolta, a következményekért felelősséggel nem tartozik, egyébként is a ruhát kitisztítani és használni lehetett. A törvényszék mint felelbbviteli bíróság a járásbírósa ítéletét megváltoztatta, a kereseti összeget megítélte és kimondta az utitárs felelősségét. Kimondotta a törvényszék azt is, hogy a felperes nő új ruha gyanánt nem köteles tisztított ruhát viselni.

— Születések, halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban november 4-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: *Született:* Zámboi Ferenc kocsinak Ilona nevű leánya. *Meghalt:* Vékony János 59 éves fűtőházi napszamos.

— Üngyilkos cseléd. Ma délután Szarka Zsófia cselédleány, aki özvegy Lebovits Lipótnél Deák Ferenc utca 6. szám alatt szolgált, ecetsavat ivott. Súlyos sérüléssel szállították a kórházba. Tettét vallomása szerint rossz bánásmód miatt követte el.

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— Perzsa szőnyegraktáramat a Neuman-palotában Széchényi-utcai oldalon megnyitottam. Szíves pártfogást kérek. Tisztelettel Schwarcz Zsigmond. 3811

— Felhívjuk az uriközönség figyelmét Hirsch Antal uri szabó műtermére, Andrassy-tér 18. sz., hol a legfinomabb szövetekből elegáns és olcsó ruhák szerezhetők be. 3632

— Uri hölgyközönség szíves figyelmét felhívjuk a Kelemen-féle legideálisabb *Mágnás-crém* szappan, puder és kézfinomítóra, mely Kelemen gyógyszerésznél, Berzova kapható. 4077

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

Pályázat

a dramaturgi állásra.

A tek. Színügyi bizottság által rendszeresítendő dramaturgi állásra ezennel benyújtom pályázatomat.

Indokaim a következők:

1. Sohase irtam drámát. Ez tehát a teljes elfogulatlanságot biztosíthatja részemről. Ki van zárva az eset, hogy valamelyik helyi szerzőt kartársi irigységből el akarjam nyomni.

2. Sohase voltam színházban. Az újabb színművek és bohózatok, amint a színügyi bizottság jól tudja, megfertőzik a közönség izlését: ettől tehát alalított mentve van a tiszta fölfogással ítéltet a helyi szerzők darabjai fölött.

3. Kötőnő, vívó, lövő, öklöző és birkozó vagyok, amire nézve világbajnoki okleveleket csatolok. A tek. Színügyi bizottság tehát nyugodt lehet a felől, hogy a helyi szerzők terrorizmusa ellen kellőképp védve vagyok. Ugyisint be vagyok rendezve arra a célra is, ha a helyi szerzők tulsokát sürgetnék a darabjuk előadását, illetve a dramaturgi véleményét.

4. Becsületszavamra jelentem ki, hogy ezen urakkal: Shakespeare, Molière, Molnár Ferenc, Edmond Rostand, Herczeg Ferenc, Bernstein Henry, Pailleron és Lengyel Menyhért urakkal se fel-se lemenő ágbeli rokonságban, se érdekeltségi viszonyban nem vagyok. Ezt azért tartottam józnak megjegyezni, mert úgy értesültem, hogy ezek is irnak drámákat, — a velük szemben való teljes függetlenségem tehát igazolva van.

Tekintettel arra, hogy azokat, akik Aradon helyi szerzők darabjait eddig kritizálták, többnyire hasonló körülmények kvalifikálták ezen megbízásra, kérem, méltóztatassanak a városi dramaturgi állást velem betölteni.

Tisztelettel

k. v. + Kovács János,
néviró: Fekete Pál.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES

Budapesti áru- és értéktézsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 4

Amerika 2-el olcsóbb. Kínálat megfelelő, vételkedv gyenge. 4 ezer mm. 05 fillérrel olcsóbb.

As árak 50 kilónként: számítva:

	Déli zariát	Óral zariát
Tengeri 1910. májusra	6.80—6.81	6.79—6.80
Buza 1910. áprilisra	13.94—13.95	13.97—13.98
Zab 1910. áprilisra	7.59—7.59	7.58—7.59
Rozs 1910. áprilisra	10.09—10.10	10.12—10.13
Szua 1910. októ erre	11.57—11.58	11.57—11.58
Buzs. 1910 májusra	13.82—13.83	13.83—13.84

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény	... 659.50
Városi villamos vasúti részvény	... 310.75
Közuti vasut részvény	... 605.—

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1909. november 4.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj	... 13.45—13.50
76 " "	... 13.50—13.55
77 " "	... 13.60—13.65
78 " "	... 13.70—14.80

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos uj	... 13.40—13.45
Rozs uj	... 9.05—9.10
Árpa uj	... 6.40—6.50
Zab uj	... 6.75—6.80
Tengeri régi	... 5.35—5.40

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 4. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 146—48 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 148—148 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 146—150 fillérig.

Sertéslétszám: október hó 31. napján volt készlet 23488 darab, november 1. napján felhajtott 839 darab, nov. 1. napján kiszállított 1024 darab, november 3. napjára maradt készletben: 23.303 darab.
A hizott sertés üzlet irányzata élénk.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1909. évi november hó 5-én:

A) bérlet.

A) bérlet.

A nebántsvirág.

Operette 4 felvonásban. Irták: H. Meilhac és A. Milaud. Zenéjét szerző: Hervé. Fordította: Evva Lajos és Rákosi Viktor.

SZEMÉLYEK:

Denise	Dióssy Nusi.	Fernand	Boda Ferenc.
Chatenau gróf	Varnai Jecő.	Lorio örmester	Polgár S.
Színigazgató	Kulcsár L.	Fejedelmő	Benkőné P.
Celestin	Leővey Leo.	Corina	Kun Irén.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadtság-tér mellett.)

Műsor 1909 november 5-én, péntek:

1. Fájdalomcsillapító. Humoros. — 2. A hontalan. Dráma — 3. Pierrot aima. Humoros. — 4. A kis árva. Dráma. 5. — Utazás Hollandián keresztül. Természet után. — 6. A lantos. Életkép. — 7. Szob. lóság. Humoros. — 8. A hűvér. különböző országokban.

Előadások délután 5 órától kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

Szénüzletünket

jelentékenyen megnagyobbítva

Andrassy-tér 14. sz. Hermann-palotából

Boros Béni-tér 2. szám

áthelyeztük.

A közeledő fűtési időnyre bármily mennyiséget akár azonnali szállításra, akár előjegyzésre a fűtési időny tartamára e hó folyamán

kedvezményes áron

eszközlünk s igen ajánljuk ezen önként nyújtott elő-ny igénybe venni.

Becsés rendelvényeit új irodánkban úgy mint eddig személyesen, levelező-lapon vagy

Telefon szám 139.

kérjük s jegyzünk figyelmes és gondos szolgáltatásokról biztosítva, kitűnő tisztelettel

Kneffel Károly és fia

szénnagykereskedése

Boros Béni-tér 2.

Kneffel-ház.

1451

zel gyomor, desz. hólyag és
bélbántalmaknál oala-
mint asthma bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.

KAPHATÓ Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknél
5841 Aradon

: Alkalmi keleti :

s önyeg elárusítás.

Régi és új Afgánitan

Bersia, Buchara, Schiras sző-
nyegek és javítások igen olcsóan
lesznek üzletemben készítve és
elárusítva.

Arad, Zrínyi-utca 1.

Tisztelettel 4129

Sukri Smirna
szőnyegkereskedő.

Csak 15 napig!

Ujdonság! Auer-gáz mindenütt!

Egyszerű kezelés! Bárhova azonnal alkalmazható. Csővezeték, telep nem szükséges.

Szabadalmazott gáz olaj lámpák.

Egyszeri töltés 14 órai égő időre. Nincs füst. Nincs szaga. Egyenlő égés lámpabél nélkül. Nem kell tisztítani. Külön osztály: spiritusz és petroleum gáz gyorsfűzőkből, égető és forrasztó lámpák iparosoknak. Ujdonság spiritusz gáz vasalókban házi és ipari célokra. Nincs ruhakiégetés, főfájás, mint a szénvasalóknál, rögtön használatra kész, egyszerű kezelésű.

80 gyertyafény erejű. Óránkénti fogyasztás 3 fillér. Gyönyörű fehér fényt ad. A fogyasztáshoz szükséges gázt a lámpa saját maga állítja elő, eszerint fölösleges gáz soha nincs.

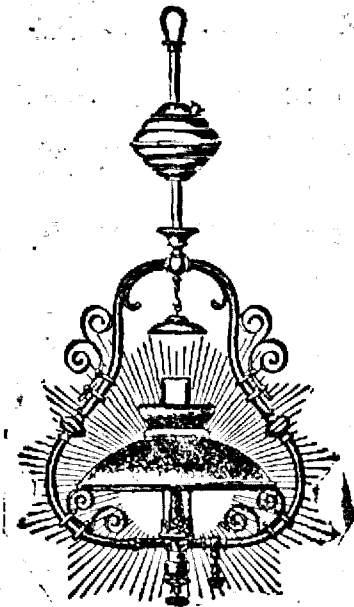
Robbanás ki van zárva! A lámpák (gazolinnal) vagyis könnyű petroleummal lesznek töltve, ami szinte általában rendelkezhető meg kölcsön kannákban vagy hordókban.

Ezen lámpáim különféle formákban kaphatók, ugymint: lyrák, luszterek, kerti- és utcai-lámpák — Különösen ajánlható ott, hol gáz- vagy villany nincs, termek, gyárak, szállodák, vendéglők, kávéházak, üzletek irodák, gyógytárak, iparosok, valamint magán lakások, villák kertek részére. — Kérjen árjegyzéket.

KAISER RUDOLF Arad, Vadász-kürt-u. 4.

Sürgönycim: Kaiser, Arad.

Számos elismerő levél áll a n. é. közönség rendelkezésére.

BURZA és PERMOZER

új mérleggyára és javítási műhely

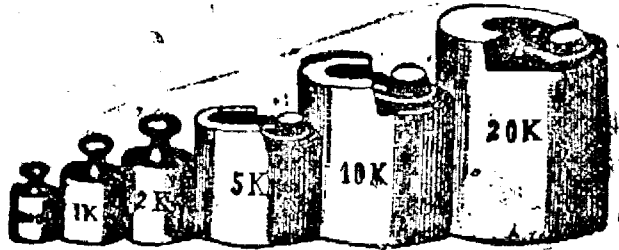
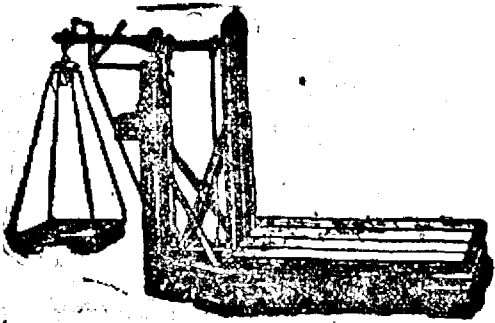
Arad, Radnai-ut 23.

Telefon 604. sz.

Ajánljuk a n. é. közönség szives figyelmébe ujonnan hitelesített tízedes mérlegeinket, vas- és rézsúlyokat.

Elfogadunk minden e szakmába vágó mérlegeknek és súlyoknak javítását és hitelesítését. A n. é. közönség szives pártfogását kérve, kiváló teljes tisztelettel

BURZA és PERMOZER.

Gőzekével mélyen szántott

kitűnő dínyeföld

bérbeadó

Szent-Tamás állomás mellett

Értekezhetni Aradon,

Thököly-tér 6-ik szám, földszint balra.

Vari szerencsém igen tisztelt vevőimtel és a nagyközönséget értesíteni, hogy

czipész-üzemet

műhelyemmel együtt

Boros-Béni-tér 9. sz. alá-helyeztem-át

hol rakárton tartok saját készítményű, mindennemű női- és férfi cipőket legújabbosabb árak mellett. Mérték utáni rendeléseket izléses árjában, pontosan elkészítke, ugyszintén javításokat is, obnnyá tovább szives pártfogást kérek. Kitűnő tisztelettel

Czernóczky Imre,

Arad, Deák-Ferenc-utca 24. sz.

LEGNAGYOB B ÉLVEZET

I csésze finom tea.

TEA és RUM

hirneves minőségeinket becses figyelmébe ajánljuk.

Legolcsóbb árak.

Vojtek és Weisz

parfumeria és drogueria nagykereskedése

ARADON.

ARADON.

Férfi, női és gyermek divatkalapok

állandóan nagy választékban!

Panamaka apok tisztítása és más egyéb kalapok javítása és festése jutányos áron elfogadtatik

Bittenbinder Konrád

kalapos mesternél

Arad, Deák-Ferenc-utca 24. sz.

Építetők és szőlőbirtokosok figyelmébe!

Pankotai Cementárugyár

Lengyel Sándor és Társa.

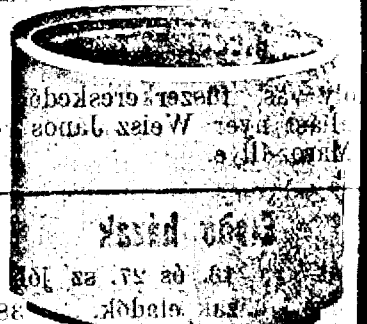
Elvállal:

Vasbeton és Beton.

Istálló etető és itató jászlak. Viz és törköly, stb. tartányok. Kút- és víz-elátások. Utatárszék és hídak, Csatornázások. Alapozások és minden e szakmába vágó munkák készítését a helyszínen.

Szállít:

Cementösvöket különböző méretekben. Kútösvöket. Tetőfedő hornyolt oszlopokat. Vályukat különböző célokra. Szőlőbirtokba eső, víz és permetező dakat. Cementlapokat. Plinze földmákat. Portland-cementet.

Telefon Pankota 9.

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém úgy a helybeli, mint a vidéki közönség szives tudomására hozni, hogy **kelme műfestő és vegytisztító intézetemet** tetemesen megnagyobbítottam és a legmodernebb gépekkel felszerelve, Aulica Lajos-utca 13. szám alól

Lipót-utca 14. sz. alá helyeztem át.

A m. t. közönség szives pártfogását továbbra is kérve, kiváló tisztelettel

Kuhl Mihály, kelme műfestő és vegytisztító.

APRÓ HIRDETÉSEK.

26 éves

intelligens, erőteljes tisztviselő jómódu, igazán urinő ismeretséget keresi, kinek minden szeszélyét a szó legszorosabb értelmében teljesítené. Levelet „Wilde“ jellegre a Közlönyben jelezve a kiadóba kérek. 4127

Őszi divat album

utcai, házi, toilette, Costüm, blous és alj, valamint gyermek divat album. Összesen 700 divatképet tartalmaz, a vaskos 70 oldalas könyv ára színes képekkel K. 2.50. Kapható: Ingsz I. és Fia könyv-, zenemű- és papirkereskedése Arad. 178

28 éves nős kereskedő

ki saját üzlettel rendelkezett, keres nagyobb vidéki városban mint segéd alkalmazást azonnali belépéssel. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába küldendők kereskedő jellegével. 4133

Aradmegyében

egy 2000 lélekkel bíró román községben egy üzlet korlátlan italmérréssel és trafikkal azonnal átadó. Cim a kiadóban. 4132

Kaszenbérbe,

esetleg megvételre keresek vidéken vegyeskereskedést trafik és italmérréssel, esetleg kocsimát. Cim Gyenge Sándor, Kurtics. 4095

Kiskereskedők és szatócsok

figyelmébe! Fényes existencia kínálok egy kis tőkével rendelkező kereskedőnek egy forgalmas helyen kedvező feltételek mellett nyitandó üzlet által. Ajánlatok „Biztos jövő“ alatt a kiadóba küldendők. 4131

Megjelent

Bodrogi, Kár, kár, kár (Alkonyat száll a pusztára) című közkezdvelt magyar népdala, zongorára 1 kor. 50 fill. Kapható Ingsz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Andrásy-tér 16. sz. 173

Wekerle Antal

vas- és épületfa-kereskedése Borosjenőn keres egy e szakmában jártas segédet és egy tanuló. 4128

Megbízható,

komoly vas, fűszerkereskedő segéd állást nyer Weisz János cégnél, Maros-Illye. 4096

Eladó házak

Angyal-utca 13. és 27. sz. jól jövedelmező házak eladók. 3814

Szenzációs zeneüjdonság!

Megjelent Fráter Lóránd nótás-könyve, mely csakis Fráter-féle közkezdvelt és legújabb, szebbnél-szebb nótákat tartalmaz. E nótás-könyv 26 kor. értékű Fráter-dalt foglal magában s a gyűjtemény 2 koronáért kapható. Vidékre 2 K. 20 f. beküldése ellenében szállítom. Megjelent a Sang u. Klang 5-ik kötete is. Kerpel Izsó könyv- és zeneműkereskedése, Arad. 3911

251

OLLA

gammikülönlegesség

hőbizonyított legjobb présorvativ üjdonság.

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-u. 2. 16 sz. szabadalom.

Ara tucatszámként 4, 6, 8, 10 korona.

Kis és nagy formájú!

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli motorokat kikölesönöz, elad és felszerel 3191

Kalmár József villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Varródnak figyelmébe ajánlja

mérték könyveit Pichler Sándor

üzleti könyv, papir- és írószerkereskedése Arad, Szabadság-tér 1. Az összes divatlapokra előfizetések elfogadjatnak. 2922

Gartner Samu

villanyműszerész, kerékpár és varrógép szakszerű javítóműhely

Arad, Weitzer J.-utca 2. (Minorita-palota.) 3011

Uszi cipő-üjdonságok.

Valódi amerikai czipők

Weinberger János cipő áruházában kaphatók. 3095

Arad, Andrásy-tér 20. Telefon szám 312.

6522—1909. tkv. szám.

Póthirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint az Aradhegyaljai takarékpénztár r. t. gyoroki cég végrehajtható javára 630 korona és 600 korona tőkék és járulékaik behajtása végett az 5520—1909. tkv. szám alatt kibocsátott árverési hirdetményben az aradi kir. törvényszék területén, Arad városában fekvő, az aradi 571. sz. tkv. A + 1. sor. 687. hrszám alatt felvett Magyar-utca 14. számú ház és udvarból Krucsán Száváné

szül. Bosnyák Szidóniát illető fele rész hányadára 1909. évi december hó 7-ik (hetedik) napjának délutáni 3 órájára az aradi igazságügyi palota földszint jobbra levő 48. sz. helyiségébe kitűzött árverés az 1881. évi LX. t. c. 167. §-a alapján a Muresanul takaréks és hitelintézet m. radnai cég végrehajtható érdekében is 2000 korona tőkekövetelés és járulékaik kielégítése végett megtartatni fog.

Aradon, 1909. évi július hó 30-ik napján.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Mészáros,
kir. tszéki bíró.

4134

Személyes meggyőződést szerethet bárki nálunk, hogy a

Castano nyersolajfűtő készülék

gázfejlesztővel

az összes forgalomban levő tüzelő készülékek között a legtökéletesebb.

Minden kályha és takaréktűzhelybe átalakítás nélkül alkalmazható.

Hőképessege, amely kétszerre nagyobb a szénnél, szabályozható.

Szagtalan, veszélytelen, olcsó. Nincs hamuja és salakja.

Beüzemeltető:

Kovács Soma és Tsa cégnél

241

Aradon, Gépudivar.

Mindaddig feilűmulhatatlan!

Csak akkor valódi, ha a háromszögű üveg a csatolt szalaggal (sárga papíron vörös fekete nyomással van ellátva.

A Maager W.-féle valódi tisztított

DORSCH

Csukamájolaj

(hatóságilag védett kiadásban.)

sárga üvegenként 2 kor.
fehér " 3 kor.

Maager Vilmostól
Bécs. 3399

1869. óta Ausztriába és Magyarországra általánosan bevezetve.

Tanárok és orvosok előszeretettel rendelik.

Kapható a legtöbb gyógyszerárban és drogueriarban

Főlerakat és szétküldés Ausztria-Magyarország részére:

W. MAAGER, WIEN,
III/3., Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg üldöztetnek. Aradon kapható Gutori Földes Kelemennel.